

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOUVENEC

Anglija odgovarja

Ko je Napoleon, še ko je bil prvi konzul, dal usmrtili kneza od Enghiena, je zapisal njegov najboljši duhoviti minister Talleyrand v svoj dnevnik: »To je več kot zločin, to je napaka!« Morda je ta primera za sirovo odpoved nemške vlade, s katero je zavrnila napovedan obisk angleškega zunanjega ministra Sir Johna Simona, premočna, toda če bi Talleyrand, ki je bil tako dober poznavalec nemške miselnosti, danes še živel, bi brez dvoma zapisal v svoj dnevnik »To je več kot neumnost, to je napaka«, in bi s tem dal pravilno označbo za nemško zunanjo politiko vseh časov, ki najugodnejše psihološke prilike, mesto da bi jih zase izkoristila, pohodi kakor škorenj nežne cvetlice.

Zunanja politika narodnega socializma se je sprva zavezovala v klasično politiko zavezništva: To je bilo treba kmalu opustiti do temeljev, saj prijateljstvo Nemčije z Italijo niti ni moglo preživeti prve težje preizkušnje v Avstriji in bi se tudi tolikanj zaželeno zveza z Anglijo razblinila v nič vsled nezaupanja, ki ga notranjepolitični podvigi narodnega socializma niso mogli v Angliji odstraniti. Tudi razni poskusi, ustvariti politične zveze z evropskim vzhodom so se izkazali za ponesrečene in so le še utrdili odpor vseh onih, ki hočejo v miru živeti vse, kar so jim prinesle mirovne pogodbe. Tako se je zgodilo, da je zunanja politika narodnega socializma potisnila Nemčijo čisto avtomatično v osamljenost, iz katere se hoče sedaj rešiti na ta način, da svojo usodo veže na notranjepolitične tokove svojih sosed in skuša vsaj preprečiti, da bi se med seboj sporazumevale in skupno nastopale. Zadnji meseci so nam dali nekaj prav vzornih primerov za to metodo narodnosocialistične zunanje politike, ki se je sprva igrala s francoskimi bojovníki ter si med njimi na notranjepolitični fronti Francije iskala zavezništvo, sedaj pa se vrgla na špekulacije z angleškimi pacifisti, liberalci in laburisti, skušajoč med njimi ustvariti eovražno razpoloženje proti angleški vladi in ji tako od znotraj pripraviti, če že ne poraza, pa vsaj večje težave.

Kajti na to je bila preračunjena odklonitev obiska zunanjega ministra Sir Johna Simona, ki je sama na sebi dejanje, kot jih diplomatska zgodovina pomni le malo podobnih. Nemška vlada je računala, da se bo sedaj vsi angleški pacifisti, demokratični liberalci in socialisti — torej isti, ki jih je narodni socializem vedno tako rad obdaroval z različnimi ne prav lepo zvnečimi priimki — vrgli na angleško vlado in njenega predsednika, čes, da je z objavo Bele knjige dne 4. marca o potrebi povečanih varnostnih priprav za obrambo Anglije in to vsled neprestanega oboroževanja nemškega naroda, razžalila miroljubnost nemške vlade in uničila zadnje možnosti mirne sprave in blagodejnega sporazuma z Nemčijo, ki se bo sedaj vsa razježena in obupana nad nerazumevanjem, ki ga srečuje po svetu, znova zarila v svoje načrte o maščevanju. Prvi odmevi o objavi Bele knjige v Angliji sami so tem računam v Berlinu dali tudi navidezno prav. Nad angleško vlado, predvsem pa nad »nezaželenimi gosti« Sir Johna se je vllila ploha neprijetnih komentarjev iz vrst liberalcev in laburistov in je že izgledalo, da bo vlada doživela na večerajšnji seji spodbudne zbornice poraz in bo morala vtakniti v žep grajo zbornice, »da ni v zadostni meri čuvala ugleda in koristi britskega imperija«.

Z navidezno zelo prebrisano zvezo med odklonitvijo angleškega obiska v Berlinu in med raznimi angleškimi notranjepolitičnimi intrigami v Angliji sami, se je nemški vladi zdelo, da bo mogla objaviti Bele knjige o oboroževanju pred vsem svetom opečatiti kot ono največje edobno zlo, ki je današnji svet prav za prav šele pognalo v novo tekmovalno in oboroževanju.

Tak je bil račun narodnosocialistične zunanje politike, ki pa ga je večerajšnja debata v angleški spodnji zbornici postavila na glavo in tako nepremišljeni kretinji berlinske vlade dala odgovor, ki ga zasluži, angleškimi ministrom pa zadoščenje, ki je moralo priti. Tako si je Nemčija vsled njene zunanji politiki čisto svojstvenih umskih motenj in vsled že večkrat dokazane nezmoglosti pravilnega presojanja duševnosti drugih narodov in pravega vrednotenja psiholoških naključij odbila v Angliji tisti kapital srca in uma, ki je bil pripravljen delati v njen prilog. Angliji v današnjem sestavu evropske politike niti na um ne pride, da bi Nemčijo obkroževala! Nasprotno, ravno v tem je bila šibkost njene zunanje politike v Evropi, ker je neprestano tavalala med raznimi nemškimi obljubami, ki jim je bila notranje naklonjena in med težnjami po sodelovanju s Francijo, kamor so jo vlekli razlogi hladnega razuma. Strah pred letalskimi napadi pa v Angliji ni umetno vložena postavka dnevne politike, ampak dejstvo vsega javnega življenja. Bela knjiga ni bila zmetana skupaj v par dneh, ampak je bila izraz tega nemara angleškega ljudstva, s katerim se je moralo že od zdavnaj pečati angleško vojno ministrstvo. Objava tega materijala, ki povzroča tolikanj skrbi angleškemu ljudstvu, torej ni bila slučajnost v delovanju angleške vlade, ampak iskreno opozorilo Nemčiji, da bi se angleški zunanji minister rad v teh vrsti razgovorjal z nemškimi državniki o pravi skrbi ohranjanja dejstev, ki jih ni mogoče izbrisati. Nemška vlada pa je dvignila nos, zaigrala užaljenega dečka, ki je bil zasaden pri nečestnem delu, ter potegnila za vrvi notranje političnih intrig v britanskem parlamentu.

Angleška vlada je ohranila čudovito mirnost in ravnotežje. Brzjavno je želela nemškemu državnemu kanclerju, naj se kmalu pozdravi, sklenila je nadalje, da ta neljubi dogodek ne bo vplival na njene načrte glede potovanja enega od ministrov v Varšavo in v Moskvu — nemška vlada je morda tudi računala, da bo z odpovedjo Simonovega obiska v Berlin padlo tudi vse ostalo v vodo — ter potrpežljivo čakala na sodo svojega parlamenta na seji, ki je bila napovedana za večeraj in kjer je angleško ljudstvo po svojih zastopnikih z velikansko večino odobrilo postopek svoje vlade z

Po 11 dneh državljanske vojne v Grčiji

Venizelosova revolucija strta

Vlada je popolnoma gospodar položaja na suhem, na morju in v zraku

Atene, 12. marca. b. Venizelosovi revolucionarji in njegovi pristaji v Grčiji so poraženi. Od večerajšnje dne ni več vstaške fronte v grški Macedoniji in vzhodni Trakiji. Upor pa je strtl tudi na morju. Vstaška vojska, zlasti pa častniki bežijo na vse strani. Večina njih hoče doseči še ob pravem času turško obalo na bolgarsko mejo, da pridejo na varno. Vstaške ladje, razen križarke »Averov« in ene podmornice so vse revolucionarne ladje razobesile bele zastave in se predale. Tudi na otoku Kreti je vstaja strta. Zaenkrat se še ne ve točno, kam je pobegnil Venizelos. Tudi nihče ne ve, če je zares pobegnil s križarko »Averov«, ali pa se je poslužil letala. Reuter pravi, da beži na krovu »Averova« v Italijo. Na Kreti je vzpostavljena zakonita oblast. Vladni uradniki, ki so bili doslej po ječah z guvernerjem, so bili spuščeni na svobodo od vladnih čet in že vršijo svojo dolžnost. Vest, ki se je svoječasno razširila, da so revolucionarji ubili guvernerja, torej ni resnična. Vse očeje je v rokah zakonitih oblasti.

Atenska vlada je torej dosegla popolno zmago. V Trakiji se še vedno borijo borbe z razbitimi vstaškimi oddelki, toda to se smatra le kot likvidacijski proces. Caldarijsa vlada je gospodar položaja tako na kopnem, kakor tudi na morju in v zraku.

V Atenah vlada velikansko navdušenje. Prebivalstvo prireja pred hišo predsednika vlade Caldarijsa navdušene manifestacije.

Venizelosov beg

Atene, 12. marca. c. Ob 5 popoldne je s Krete prispela vest, da je Venizelos pristal s križarko »Averov« na italijanskem otoku Kassos. Z njim so na ta otok priplule še nekatere druge uporniške ladje, ki so pripeljale s seboj mnogo vodilnih upornikov.

Ko je bil še na Kreti, je Venizelos sprejel še francoske častnike, ki so prileteli snoči z upor-

niškim letalom na Kreto, da bi intervjuirali Venizelosa. Venizelos pa je dal letala obstreljevati in so letalci bili v veliki življenjski nevarnosti. Zato so celo noč krožili nad otokom in pristali šele zjutraj, ko so jih spoznali. Toda takrat se je Venizelos že pripravil na odhod in se vkrcal na »Averov«. Izjavil je častnikarjem, da bo takoj nato odposlal vse vojne ladje nazaj v Atene, da jih v arzenalu popravi. Zase pa je izjavil, da je zadovoljen s svojim borbenim neuspehom. Sedaj se bo vsaj lahko mirno umaknil iz politike. Ponovno je poudaril, da je njegov umik iz politike definitiven.

Zvečer se sporoča z otokov, da pluje mimo uporno brodovje in sicer v smeri proti Atenam. Izobešene imajo bele zastave. Vračajo se nazaj na svoja mesta v službo tistemu, ki bo kot zmagovallec odslej skrbel za usodo Grčije.

V vsej Grčiji vlada veliko veselje. Prebivalstvo izobeša zastave in Atene same pripravljajo veličasten sprejem zmagovalcu generalu Kondilisu. Zdi se, da bo sedaj Kondilis odločilen vpliv v državni politiki in da bo sedaj odvisno mnogo odločitev. Mnogo se poudarja, da je Kondilis izjavil ponovno častnikarjem, da ne misli na upostavitve monarhije.

Venizelos na Dodekanezu

Atene, 12. marca. AA. Venizelos se je s svojimi spremljevalci izkrcal na dodekanesem otoku Casu. Križarka »Georgios Averov«, katere posadka se je sklenila predati rednim oblastvom, je krenila proti Calamini.

Proglas na narod

Atene, 12. marca. c. Predsednik republike Zaimis je zvečer objavil proglas na grški narod. V tem proglasu čestita predsednik republike grški vladi, da je tako hitro zadušila upor in s tem preprečila

revolucijo in prelivanje krvi. Zahvaljuje se grškim vladnim četam, da so tako vestno opravljale svoje dolžnosti. Ves grški narod poziva, naj mirno zaupa v svojo bodočnost, ker je samo mir tisti, ki lahko zagotovi blagostanje v državi in spoštovanje v inozemstvu.

Kamenos samoumor?

London, 12. marca. b. Tukaj se trdovratno vzdržujejo vesti, da je grški general Kamenos v Bolgariji izvršil samomor. Vest doslej še ni potrjena. Čuje se, da so bili grški častniki, ki so prekorčili mejo, takoj odpremljeni naprej v Sofijo. O pobegu generala Kamenosa in njegovega štaba čez mejo, se naknadno poroča, da so se jim avtomobili zarili 3 kilometre daleč od meje v sneg vsled česar so morali grški častniki nesti svojo prtljago do bolgarske meje. Štirje častniki so ostali na straži pri avtomobilih. Te častnike pa je kmalu iznenadila grška konjska patrulja. En častnik je izvršil takoj samomor, medtem ko so bili trije ujeti. Ta konjska patrulja je hotela tudi streljati na generala Kamenosa in njegovo spremstvo, pa so to preprečile bolgarske straže. Ko je general Kamenos s svojim spremstvom prekorčil mejo, so častniki takoj vrgli od sebe kovčege in nahrbtnike ter so do bolgarskih straž tekli.

Semkaj prihajajo tudi vesti, da se revolucionarne čete še niso odrekle borbi in odporu. Zlasti vladi sovražni so oni kolonisti, ki so prišli iz Male Azije v Trakijo. Po zadnjih vesteh je prišlo med vladnimi četami in vstaji zopet do spopada, kjer so pretreple vladne čete hude izgube in so bile na nekaterih krajih potolčene.

Plastiras zopet v Franciji

London, 12. marca. AA. Iz Marseille poročajo, da je snoči tja prispel general Plastiras. Pripeljal se je iz Brindisija in je davi odpotoval v neznano smer.

Pregled dogodkov

Polom v Macedoniji

Belgrad, 11. marca.

(Poseben dopis »Slovencu«)

Dovolite mi, da Vam sporočim v kratkih potezah zmago generala Kondilisa nad uporniško armado generala Kamenosa, ki si ga je bil Venizelos izbral, da mu pripomore zopet do oblasti nad Grčijo. Nikakor si ne smete predstavljati grških revolucij tako, kakor na pr. kakšno vstajo na Kubi ali drugod: v grških revolucijah se ne preliva veliko krvi, ogromna večina državljanov ostane popolnoma mirna in v atenskih kavarnah se vneta debatira o položaju, pri čemer pa navadno ostane pri hudih besedah in ljutih gestah, ne da bi se zgodilo kaj hujšega. Zelo hudi so pa obračuni, kadar ena stranka zmaga nad drugo; takrat navadno padajo glave prvakov tiste stranke, ki je imela nesrečo, da je podlegla.

V kavarni Zachariotos

Glavna politična kavarna v Atenah je kavarna »Zachariotos«, ki je te dni bila posebno polna, tako, da si je kavarnar moral iti izposoditi mize in stole pri svojem konkurentu nasproti, kateremu je moral to uslugo drago plačati. Kavarna je bila razdeljena v dva tabora, in sicer so caldaristi kakor po nekem tišem sporazumu sedeli na desni strani velikega kavarniškega lokala, medtem ko so venizelisti zasedali levi del (gledano od bufeta). Prve dni je bila desnica zelo slabo zasedena, dočim je na levi bila zasedena vsaka miza. Od 10. marca naprej pa je začela levica kopneti, in sicer so njeni pristaji enostavno vsak dan bolj prehajali na desno stran in iz najbolj navdušenih venizelistov so naenkrat postali jako goreči zagovorniki modre politike gospoda Caldarijsa, dokler ni končno leva stran ostala popolnoma prazna, dasi je kavarnar konstatiral, da od njegovih abonentov, ki so vsi stalni, manjkajo samo trije. To so bili neki venizelistični pravaki, ki že zato niso mogli priti, ker jih je policija medtem aretirala. Vse to je bilo v zvezi s poročili dnevnikov in zvočnikov, ki so začeli poročati o napredujoči in vedno bolj zmogoviti ofenzivi generala Kondilisa.

objavo Bele knjige o oboroževanju Nemčije. Napad opozicije, na katero je stavila svoje karte berlinska vlada, je bil zelo dober in čisto angleško stvar in se je popolnoma polegla, ko je predsednik vlade in vodja konservativne stranke Stanley Baldwin obrazložil potrebo Anglije po obrambi svojega ozemlja v luči številk o oboroževanju držav, ki angleško varnost lahko ogrožajo. Angleško časopisje je danes brez izjeme to ugotovitev parlamenta tudi odobrilo in podprlo.

Tako se je končal politični dogodek, ki je zadnje dni Evropo zelo razburjal in na katerega je narodni socializem je gradil svoje fantastične gradove. Treba bo začeti znova tam, kjer je razvoj presekal nepremišljena kretnja berlinske vlade, samo s to razliko, da je danes prepad še globlji in da se zamujena prilika ne vrne več tako hitro. Zgodovina zunanje politike Nemčije je prenapolnjena s pogrešenimi psihološkimi računici, je dejal Jules Cambon v svojih spominih. Govoril je menda tudi že za bodočnost.

Olenziva generala Kondilisa

Kakor znano, je general Kondilis čakal skoraj en teden, preden je začel vojaške operacije v Macedoniji in Trakiji. Preleto nedeljo je prešel v ofenzivo z napadom na levem bregu reke Strume, kjer je zgradil most pri Orliakosu, katerega je bila vstaška artilerija razbila. General Kamenos je branil svoje položaje z znanimi količki, ki se započijo v zemljo, ter podobnimi zankami, kakor se rabijo v moderni vojski. Toda, kakor pravi poročilo generala Kondilisa, vstahi niso mogli vzdržati junaškega napada vladnih čet, ki so zajele 200 sovražnih vojakov, pet topov in nekaj strojnic ter utrpelo izgubo samo dveh mrtvih in štirih ranjenih. Vladne čete so prikorkale do Seresa, ker je medtem že nastala noč. Druga dva dneva v jutro je Kondilis Seres zasedel, in sicer skoraj brez vsakega odpora, ker so bili vstaški častniki svojo armado ponoči zapustili v smeri proti Kopotibi, od koder so mislili odkorakati na

Zakaj je propadel grški upor?

Rivaliteta med obema vodjema, Venizelosom in Plastirasom

V Atenah samih sledi sedaj obračun z venizelisti. Policija ima polno dela s hišnimi preiskavami in aretacijami in koncentracijska taborišča se polnijo, ker v ječah ni več nobenega prostora. V hiši, kjer se nahaja »Društvo za obrambo republike«, so našli organizacijski načrt za vstajo. Vstajo sta pripravljala neodvisno drug od drugega Venizelos in general Plastiras. Plastiras je hotel, naj bi se vstaja pričela že pred dvema mesecema. V tistem času je bil zapustil Cannes (on je namreč iz Grčije izgnan) in se podal na grško-bolgarsko mejo, kjer se je srečal z Venizelosovim odposlancem, ki mu je sporočil, da trenutek za revolucijo ni zrel. Plastiras se je vrnil v Francijo, kjer je čisto na svojo roko organiziral vstajo, ki naj bi izbruhnila 25. marca, to je na spominski dan proglasitve grške neodvisnosti. Medtem ko bi bili člani vlade, generali in admirali pri službi božji v katedrali, bi bili vsi cerkev obkolili ter vse dostojanstvene aretirali, medtem ko bi bila atenska posadka prestopila k Plastirasu. Ko je Venizelos za to izvedel, ni hotel zasluge za vstajo prepustiti Plastirasu in je zaročniškim častnikom sporočil, naj bi se podvzeli in ne čakali do 25. marca. V resnici so zaročniki začeli v Solunu rogoviliti, medtem ko se je general Plastiras nahajal v Bariju v Italiji. Solunski guverner pa je bil za načrt, katerega mu je izdal nek zaročniški častnik, izvedel. Napovedal je vojaške vaje, in sicer za 1. marec popoldne, nato pa je povabil častnike na poveljstvo, da se razgovorijo o rezultatu vaj. Tukaj pa so častnike aretirali. Na ta način je bila vstaja v III. armadnem zboru v Solunu preprečena, niso se pa mogle preprečiti priprave v drugih macedonskih mestih in pa v Atenah samih, kjer so zaročniki, kakor vemo, pred enim tednom vdrl v salaminski mornariški arzenal, kjer so odnesli važne strojne dele z nekaterih starejših ladij, dočim so vse moderneje ladje odplule na Kreto na razpolago Venizelosu.

Dunajska vremenska napoved. Pretežno lepo vreme. Zjutraj še mraz, čez dan pa zelo močan dvig temperature.

obal, da se vkrcajo na ladje, ki se vojskujejo pod zastavo Venizelosa. Pri zavzetju Seresa je Kondilis ujel 3000 mož vstaške vojske. Nato je Kondilis brez odpora zasedel Demir Hissar, nakar so njegove čete nadaljevale pohod ob macedonski obali proti Kavali, medtem ko je na severu ob bolgarski meji napredoval general Galistras ob pomočju Rodopskega gorovja v smeri na Dramo. Sovražni vojaki so večinoma orožje kar položili, ker so jih bili vsi častniki zapustili, drugi beže proti bolgarski meji. General Kamenos sam je s svojim štabom prekorčil bolgarsko mejo, kjer je bil razorožen in interniran.

Predaja vojne ladje »Heli«

Kakor znano, so bili vstahi s Krete poslani na macedonsko obalo v kavalško luko malo križarko »Heli«, ki ima 2000 ton. Vlada je bila medtem v naglici popravila in opremila v salaminskem arzenalu pri Atenah tri torpedolovce, ki so odpluli proti Kavali. Toda še preden se je začela bitka, so častniki križarke »Heli« ladjo zapustili in radiotelegrafist Lukopulos je odposlal markonogram, iz katerega je mornariški minister v Atenah izvedel, da je ladja ostala brez častnikov, moštvo pa da se je predalo. Mašinisti in podčastniki so ladjo vodili do luke v Solunu, kjer so se izkrcali in so ladjo prevzeli vladni pomorščaki.

Zakaj je propadel grški upor?

Rivaliteta med obema vodjema, Venizelosom in Plastirasom

Kako se je Kamenos predal Bolgarom

Toliko o predzgodovini vstaje. Dne 11. marca je dospelo v Atene kakšnih 40 vstaških častnikov solunske posadke. Na bregu jih je pričakovala velika množica, ki je priredila burno demonstracijo proti njim, tako, da so jih morali vojaki ščititi, da jih množica ni napadla. Medtem se je bilo že izvedelo, da je poraz vstaške armade popoln. General Kamenos se je 11. marca ob 13.30 predstavil bolgarskim oblastem v vasi Makaza z vsem svojim generalnim štabom, obstoječim iz treh polkovnikov, treh podpolkovnikov, treh majorjev, štirih kapetanov, enega podporočnika in več ordonance. General je bil zapustil svojo armado v avtomobilu, pa se je moral tri kilometre od meje zaradi snežnega zameta ustaviti in nadaljevati svoj beg peš. Vladna patrulja jih je ustavila, toda Kamenos se je izgovoril, da pripada vladni armati in da se podaja k Bolgarom, da se z njimi dogovori glede odredb, ki bi bile potrebne, ako bi vstahi zbežali čez mejo. Ko so prišli na bolgarsko stran, so jih tam takoj razorožili in odvedli v vas, kjer so se odpočili. Zdaj so vsi mejo že zapustili in v spremstvu bolgarskih vojakov odpotovali po nalogu vlade v Sofijo.

Beg ustašev proti Kreti

Preden so vstaški častniki zapustili Seres, so se polastili 60 milijonov drahem pri ondofni podružnici Narodne banke. Dobili so neko vstaško ladjo, ki je jadno odplula proti Kreti. Mnogo vstašev za kopnem je zbežalo v gore, ker se nočejo predati vladi, boječ se strogih kazni. Zakaj one, ki so bili zajeti, oziroma so se vdali, so že izročili vojnemu sodišču, ki bo začelo poslovati v Seresu. Nekateri bežeče vstaške oddelke so zasledovali vladni letalci in so streljali nanje s strojnimi puškami. Našli so se trije vstaški častniki, in sicer major Panagotopoulos in dva njegova tovariša, ki so se raje samostrelili, nego da bi se predali vladnim četam. Sedaj bo sledila seveda ofenziva vlade na Kreto.

H polomu grške revolucije**Vloga Angležev in gospodarski krogi**

Trgovinska zbornica v Atenah je objavila poročilo, da znaša škoda zaradi prekinitve trgovine okoli šest milijonov drahem. Ravnatelj vseh atenskih bank so imeli dolgo konferenco s finančnim ministrom, da proučijo način, kako bi se blokirali denar, ki sta ga Venizelos in Plastiras ter drugi njuni prijatelji naložili v inozemskih bankah. V to svrhu je atenska vlada že storila potrebne diplomatske korake. Kar imajo vstati denarja naloženega v Grčiji, ga je vlada že zaplenila.

Veliko se v Atenah govori o vlogi Velike Britanije, ki je koncentrirala v grških vodah veliko bojno ladjo »Royal Sovereign« in nekaj torpedolovcev. Te ladje so imele sicer uradno samo namen, da v primeru potrebe ščitijo življenje in imovino britanskih podanikov, vendar je pa že njihova navzočnost sama paralizirala delovanje Venizelosevega vojnega brodogradila. Vstahi so namreč vedeli, da angleške ladje ne bodo dopustile, da bi »Georgios Averof«, ki je edino za take operacije sposoben, napadel, oziroma bombardiral Atene. Angleži pa bi tudi ne bili dopustili, da bi bili vstahi napadali trgovske ladje, ker je britanski poveljnik imel nalog, da vsako tako dejanje, ki bi zavzelo večji obseg, smatra za motenje trgovinskih interesov svoje države, ki je zainteresirana na neoviranem trgovskem prometu v Egejskem morju.

Ker so bili Turki na enak način pripravljeni, da ne dopustijo takega razmaha revolucije, ki bi ogrožal sedanjo vlado v Grčiji, se lahko reče, da sta Velika Britanija in Turčija največ doprinešli k temu, da je Venizeloseva vstaja bila v primeroma kratkem času potlačena. K temu pride še energično zadržanje držav članic Balkanskega sporazuma, ki so Bolgarijo energično opozorile, da ne bodo dopustile, da bi kdo na kakršenkoli način prišel na pomoč vstajem.

Francija uvaja 2 letno vojaško službo Samo socialisti in komunisti proti predlogu

Pariz, 12. marca. c. Danes se je sestal francoski ministrski svet k važni seji na Elizeju pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Vlada je na tej seji razpravljala o zahtevi vojnega ministristva, naj se podaljša vojaški rok na dve leti. Ministrski predsednik Flandin je hotel razpravo o tem vprašanju zavleči, toda vojni minister je zagrozil z demisijsko.

Francoski levicariji so namreč zelo nezadovoljni s to zahtevo vojnega ministra. Med francoskim narodom se zmeraj vodijo zelo močno pacifistično propagando. Posebno radikali so v veliki zadregi. Zato zahtevajo sedaj od Flandina, naj jih reši iz težavnega položaja, v katerem se nahajajo in naj odloži razpravo o podaljšanju vojaškega roka vsaj na čas po občinskih volitvah. Flandin je tudi hotel uslišati njihove prošnje, toda vojaški krogi so našli s svojimi zahtevami toliko razumevanja med desničarskimi in patriotičnimi organizacijami, da se je vlada končno morala udati in načeti vprašanje takoj.

Anglija za organizacijo miru**Potovanje angleških ministrov****412 proti, 78 za vlado**

London, 12. marca. c. Svojnja seja angleškega parlamenta je potekla v takem obsegu, ki je tudi v angleškem parlamentu zelo redek in dobivajo zato prav čisto take seje zgodovinski značaj. Parlament je ob koncu debate izglasoval svoji vladi ogromno večino, ko je s 412 glasovi proti 78 glasovno izglasoval zaupnico, ki jo je predlagal bivši zunanji minister sir Austen Chamberlain.

Posebne važnosti v tej debati pa je dejstvo, da se je ob tej priliki v angleškem parlamentu zopet govorilo o odkritju o angleški zunanji politiki. Znano je, da se ta politika vodi silno dostojno in skrivnostno. O vseh problemih, ki se tičejo angleške zunanje politike, se zmeraj govori silno resno in strogo objektivno. Kadar se v tem oziru kaj obseja, tedaj zavzema ta obsodba visok moralen in etičen značaj. To je sedaj že drugič v kratki dobi, da angleški parlament javno obsodba nemško aborjevalno politiko. Obsodba nemške mednarodne politike pa je še tem težja zaradi tega, ker so to debato v angleškem parlamentu vodile osebnosti vse angleške državne politike. Le malo je bilo poslancev, ki so smatrali za neugodno, da je angleška vlada objavila belo knjigo tik pred odhodom zunanjega ministra Johna Simona v Berlin. Toda tem maloštevilni govornikom je silno odločno odgovoril podpredsednik ministrskega sveta Stanley Baldwin, ki je izjavil, da ni imela angleška bela

knjiga namena, da bi demonstrirala, ampak je hotela jasno iznesti samo to, kar smatra angleška obramba za življenjsko potrebo angleškega imperija.

Simon v Berlin

London, 12. marca. AA. Današnji »Times« poroča, da bo berlinski obisk zunanjega ministra Simona, te dni dokončno dogovorjen za 25. in 26. marec.

Eden v Moskvo

Moskva, 12. marca. AA. Doznava se, da bo g. Eden konfiriral s sovjetsko vlado o tehle vprašanjih: 1. o vzhodnem paktu, 2. o razorožitvenem vprašanju, 3. o rusko-angleških trgovinskih odnosih, in 4. o novih nalogah Društva narodov in o vlogi Rusije pri tem. Razen tega bo konfiriral tudi o problemu Daljnega vzhoda. Izrečno poudarjajo, da g. Eden pri tej priliki ne bo obiskal g. Sjaltna.

Londonderry na Dunaju

London, 12. marca. b. Angleški letalski minister Londonderry, ki se je nekaj dni mudil v Parizu, se je sestal senci na Dunaju s francoskim letalskim ministrom generalom Denainom. O namenu obiska Londonderryja na Dunaju in o njegovem sestanku z generalom Denainom ni ničesar znanega.

Nemški učitelji - oficirji

Berlin, 12. marca. b. Pruski ministrski predsednik Göring je imenoval vse učitelje zveze za letalski spori za častnike s položajem, ki odgovarja položaju pri ostalih formacijah Reichswehra. Ostali člani te sporne zveze so postali vojniki. Samega sebe je imenoval pruski ministrski predsednik in letalski minister za generala.

Poljska ustava preložena

Varsava, 12. marca. AA. Poljska vlada je predložila parlamentu zakonski predlog, ki pooblašča vlado, da zaključí zasedanje. Po tem predlogu sodijo, da na sedanjem zasedanju ne pride več do razprav o novi ustavi.

Japonska kupuje Kitaj

Tokio, 12. marca. c. Danes je odpotoval v Nanking japonski finančni minister. S takojšnjo kitajsko vlado se bo pogajal glede velikih denarnih investicij, ki jih misli Japonska izvesti na Kitajskem. Finančni minister pa se ne bo omejil samo na finančna vprašanja, ampak bo opravil tudi več političnih zadev.

Bolgarsko-turški spor

Sofija, 12. marca. c. Spor med Bolgarijo in Turčijo je sedaj popolnoma poravnal. Razmerje med Bolgarijo in Turčijo je bilo že napeto mnogo pred, preden je prišlo do grške revolucije. Že pred šestimi meseci je bolgarska vlada odpošlacala svojega poslanika v Ankari, turška vlada pa ni marala sprejeti poslanika, ki ga je hotela poslati bolgarska vlada v Ankaru. Sedaj pa je turška vlada sporočila v Sofijo, da je zadovoljna z imenovanjem Pavlova za bolgarskega poslanika v Ankari. S tem je dokazano, da hoče Turčija na vsak način upoštevati razloge, ki motijo bolgarsko občutljivost.

Pohod v Abesinijo

Rim, 12. marca. b. »Giornale d'Italia« poroča iz Mogadiscia, da se tam zelo hitro vodi izkrcavanje italijanskih čet in vojnega materiala. »Vulcania« je že izkrcala vse tovar. Te dni so se pričeli graditi pontonski mostovi, da se pospeši izkrcavanje materiala z ladje »Blancamano«, ki je priplula v Mogadiscia.

Poljska 33 milijonov

Varsava, 12. marca. b. Po podatkih statističnega urada šteje Poljska danes 33 milijonov prebivalcev.

Razsodba**v komunističnem procesu**

Ljubljana, 12. marca.

Pred velikim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Fran Orožen, se je danes vršila ves dan trajajoča obravnava proti petim mladim komunistom, ki jih je drž. tožilec dr. Fellacher obtožil zločinov po čl. 1 zakona za zaščito javne varnosti in reda v državi, ker so po obtožnici pripadali kot člani nelegalni organizaciji, komunistični stranki Jugoslavije ter so podpirali komunistično propagando z razširjenjem raznih letakov. Na predlog državnega tožilca in v sporazumu z obrambo je bila obravnava strogo tajna, le sodba je bila objavljena javno. Trije obtoženci so bili obsojeni, dva pa popolnoma oproščena. Obsojeni so bili:

Drago Košmerli, rodom iz Travnika pri Loškem poloku, 31 letni absolvirani učiteljskišnik, na 8 mesecev strogega zapor. V kazen se mu všteje preiskovalni zapor od 19. avgusta 1934. Privatni uradnik, 26 letni Alojzij Beltram, ki je bil zaradi komunizma že enkrat obsojen na 6 mesecev strogega zapor, na 1 leto strogega zapor. V kazen se mu všteje preiskovalni zapor od 20. avgusta 1934. Naposled Anton Tomšič, 25 letni pravnik, stanujoč v Ljubljani, na 2 leti in pol robije ter v izgubo častnih predžaljških pravic za 5 let. Tomšič je bil že pred državnim sodiščem v Belgradu svojočasno obsojen na poldrugo leto robije zaradi komunistične propagande. Razprava je bila ob 20.30 končana.

★

Pojasnilo

»Ponedeljski Slovenec« je objavil poročilo o seji banovinskega odbora »Bojne«, ki se je vršila dne 3. marca t. l. To poročilo ni odgovarjalo točno dejstvu in lahko povzroči nesporazumljenja. Ne da bi se spuščali v druge podrobnosti, Vas vkladno prosimo, da v svojem cenjenem listu lojalno objavite sledeče:

1. da se na označeni seji ni sprejela kakšna resolucija, ampak le ugotovitve, ki se glasi: »Na seji banovinskega odbora dne 3. marca 1935 se je ponovno soglasno ugotovilo, da je Združenje borcev Jugoslavije »Boje« le patriotičen, nadstrankarski pokret. Zato se kot organizacija ne more vmešavati v volivno borbo.«

2. da je bila ta ugotovitev storjena soglasno in da proti isti ni glasoval nobeden od navzočih.

Pravoslavna cerkev na severu**Na Poljskem**

Razmerje pravoslavne cerkve do poljske države še ni urejeno, čeprav je bil s katoliško Cerkvijo že sklenjen konkordat. Država se postavlja na stališče, da je ureditev razmerja do Cerkve odvisna od sklenjanja ustavodavnega sinoda. Še vedno se vršijo priprave za sklicanje te ustanove. Sejam pripravljalega odbora prisostvujejo celo predstavniki državnih oblastev, to je državni tajnik ministrstva pravde, odposlanec svetnega in notranjega ministrstva, nadalje vojvode Volinijskega in predstavnik manjšinskega oddelka v notranjem ministrstvu. Že več let je v teku pravda glede posesti pravoslavne cerkve. Po tolikšnem prizadevanju je država nekoliko zvišala dotacijo za pravoslavno cerkev, in sicer od 1.324.000 zlotov za l. 1934-35 na 1.365.000 za l. 1935-36. Zelo delikatnega značaja za državo, pravoslavno in tudi katoliško cerkev je druga zadeva. Katoliški episkopat zahteva zase 700 cerkvenih stavb (cerkva, pokopališče in župnišče), ki jih je car v času od l. 1839-1875 vzel uniatski cerkvi in izročil pravoslavni. Zaradi te zadeve je bilo že več sodnijskih pravn. Končno je januarja lanskega leta sodišče v Varšavi zavzelo načelno stališče in 69 primerov te pravde rešilo v prilog pravoslavne cerkve. Tako je pravoslavna cerkev prišla v posest ene tretjine vsega svojega premoženja na Poljskem. Katoliški škofi kljub temu nadaljujejo akcijo in skušajo zopet pridobiti svoja cerkvena premoženja po upravni poti.

Na enega kateheta 225 otrok

Pravoslavna cerkev na Poljskem se trudi, da bi se tudi notranje organizirala. Varšavska univerza ima tudi teološko akademijo s poljskim učenim jezikom. Obiskuje jo okoli 100 dijakov. Cerkev ustanavlja nove bogoslovnice, v Vilni in Krzemieniecu se vedno obstojata bogoslovnici. V solskem letu 1931-1932 so poučevali pravoslavni verouk v 180 višjih in srednjih šolah, v 4527 ljudskih šolah, udeleževalo se ga je 380.887 učencev. Pouka ni bilo deležni 9784 (2,5 odst.) učencev. Katehetov je bilo 1867, in sicer 69 z višjo teološko izobrazbo, 149 s še ne dovršeno višjo teološko izobrazbo, 999 s srednjo (seminarijsko) izobrazbo in 740 z nedopolnjeno srednjo bogoslovno izobrazbo (tako zvanih psalmških pevcev). Položaj v l. 1932-33 je bil za cerkev boljši. Verouk so poučevali na 4870 šolah, in sicer 432.946 učencev, in število otrok, ki niso bili deležni verouka, je padlo na 7897. Število katehetov je znašalo 1884, in sicer 98 z akademsko izobrazbo, 980 s semenijsko izobrazbo, 806 brez bogoslovne izobrazbe. Na vsakega kateheta je prišlo povprečno 225 otrok.

Verouk v materinem jeziku.

Cerkev skuša nstrediti zahtevi, naj bi se verouk delil v materinem jeziku. Velik del pravoslavnega duhovništva pripada Rusom. Nedavno so škofje sklenili, da je treba v načelu poučevati verouk v materinem jeziku. Cerkevno vodstvo v Varšavi je izdalo seznam učbenikov za osnovne in srednje šole, v tem seznamu so knjige v ruskem, ukrajinskem, poljskem in celo češkem jeziku (za naseljenca v Voliniji). Cerkev razvija živahno agitacijo proti brezbožništvu in proti raznim sektam.

Med uniati in pravoslavni.

Katoliška uniatska cerkev se mora z vso silo otresati propagande pravoslavne

cerkve. Ob vznožju Karpatov je kakih 25.000 duš s 40 cerkvami prestopilo od uniatske (katoliške) cerkve k pravoslavni. Katoliška cerkev je prešla v obrambo in je s tem namenom ogroženo ozemlje izločila iz diecezanske zveze (škofija Przemysl) in postavila lastno apostolsko administracijo v Rymanovu, ki jo vodi uniati P. Vasył Maseineh. Nasprotno so uniati pridobili v Voliniji 25.000 duš, ki so odpadle od pravoslavja. Pravoslavni se v teh krajih silno množijo, od 402.465 novorojenčkov v l. 1933 na vsem Poljskem je bilo 62.671 pravoslavnih. Vodstvo pravoslavne cerkve je dalo liturgične knjige prevesti iz staroslovenskega v poljsko in v zadnjem času tudi v ukrajinsko, da bi se tako Cerkev še bolj približala ljudstvu.

Na Baltiku

V Estiji živi okoli 300.000 pravoslavnih. Izmed teh je polovica Rusov. Vodi jih nadškof Aleksander, čigar ime je zašlo v svetovni tisk, ko se je menda poročal z Rimoni. On se posebno trudi, da bi dvignil izobrazbo duhovščine. Stopil je v stik s protestantskimi teologi, da bi tako postavil močnejšo fronto proti brezbožstvu. V Narvi so na večdnevni konferenci pravoslavni in evangelijski teologi skupno obravnavali to vprašanje. Tudi vprašanje češčenja podob je bilo na dnevnem redu. Pravoslavna duhovščina v Estiji velja za modernistično in je tudi nastopila proti nekaterim konservativnim samostanom: karlovski škofijski list jo je označil za šovinistično.

Obsojen na smrt — rešen in umorjen

Pravoslavna cerkev v Letski šteje okoli 240.000 duš, izmed teh je 170.000 Rusov. V noči 12. oktobra 1934 je Cerkev zadel silen udarec, ko je bil umorjen njen nadškof Ivan. Zločinec je izvršil zločin bržkone iz osebnih razlogov. Ivanova smrt spominja na umor varšavskega metropolita Jurija Jarošijevskega (l. 1923). Nadškof Ivan je bil l. 1920 obsojen na smrt, toda boljševiki so ga zamenjali z nekim Rusom, ki je bil v Letski obsojen na smrt in ga poslali domov.

Na Finskem živi nekaj nad 70.000 pravoslavnih, ki jih vodi en škof in 49 duhovnikov. Samo v enem samostanu živi 250 menihov. — V Litvi živi 75.000 pravoslavnih, ki so po večini Rusi. Ti se pritožujejo, da država čedalje bolj posega v cerkevno premoženje. — Pravoslavno Cerkev vodi škof Eleutherios (v Kovnu), ki ga je l. 1930 novgorodski patriarh Sergij imenoval za predstavnika vse ruske cerkve v inozemstvu. V tej vlogi pa se Eleutherios ni mogel uveljaviti.

Na Češkoslovaškem

Avtonomna pravoslavna cerkev obstoji tudi na Češkoslovaškem. Njeno središče je Podkarpatska Rusija. K njej pripada okoli 200.000 Ukrajincev in 50.000 Čehov. Ta cerkev je podrejena srbskemu patrijarhatu in rabi v liturgiji staroslovenski jezik. Duhovščina dela na to, da bi uvedla v liturgijo ukrajinsko, in bi se rada podredila patrijarhu v Carigradu. — Tudi na Madjarskem je l. 1933 pravoslavni župnik Stefan Nemet poskušal ustanoviti lastno pravoslavno cerkev in se dal od sirskega patrijarha Ignacija Aframa I. posvetiti za škofa. Ker pa ta patrijarh pripada monofizitski cerkvi, ki na Madjarskem ni priznana, ni hotela madjarska vlada priznati novega škofa.

Veliko nesreč v gorah V Švici, Avstriji, Nemčiji in Italiji

Tako je prišlo tudi včeraj do nove nesreče, ki jo je povzročil plaz predvsem zaradi nepoznanja smučarskega terena. Skupina smučarjev, sestavljena iz 13 oseb, se je že nekaj dni vadila v gorah. Najprej so smučarji bili v bližini sportne kolibe in se učili smučati na ugodnem terenu. Včeraj pa so se odločili za daljšo turo. To pa je bilo za njih usodno, kajti ogromen plaz je vse zasul pod seboj in se je le štirim posrečilo, da so se napol mrtvi izrekli iz snežnega oklepa, ostalih 9 pa so izkopal mrtve izpod snega. Med njimi so ženske in moški, po večini pa so iz Dunaja.

Katastrofa je povzročila silno vznemirjenje na Dunaju in v samih vladnih krogih ter sportni zvezi ter se pričakuje ukrepi, ki naj preprečijo slične katastrofe v Alпах.

Odhod Ks. Glinke

Belgrad, 12. marca. m. Te dni nas bo zapustil ter odšel na svoje službeno mesto v Varšavo književnik in dolgoletni tiskovni ataše na tuk. poljskem poslanstvu Ksaver Glinka. Za časa svojega službovanja v Belgradu je Glinka razvil živahno delovanje za zbližanje obeh bratskih narodov na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Bil je med ustanovitelji klub. Jugoslovansko-poljske lige ter najagilnejši član v njej. Zaradi zaslug, ki si jih je pridobil, ga je liga imenovala za svojega dosmrtnega člana. Oa naše vlade je dobil dve visoki odlikovanji. Jugoslovansko-poljska liga mu je sedaj priredila poslovilni banket, na katerem so se od njega poslovili vsi člani. Glinka na čast je priredilo poslovilni banket tudi Združenje inozemskih časnika. Njegov naslednik bo g. Gžimala-Sedlevski, referent tiskovnega oddelka v zunanjem ministrstvu v Varšavi, ki je že spjel na svoje novo službeno mesto.

Šahovski turnir v Moskvi

Moskva, 12. marca.

Danes se je vršilo 18. kolo, v katerem so bili do prekinitve doseženi sledeči rezultati: Rjumin je dobil proti Rabinoviču močan napad in ga prisilil k predaji. Čehover je nutil Goglidze na slab odpor in se je moral kmalu udati. Važna partija Botvinik — Flohr je končala remis, tako da ima Flohr sedaj boljše izgleda na prvo mesto kot Botvinik. Remis sta končali tudi partiji Romanovski—Capablanca in Pire—Kan. Ostale partije so bile prekinjene.

Trije bodo igrali prekinjene partije in v četrtek pa zadnje kolo. — V zadnjem kolu igrajo sledeči pari: Menčikova—Romanovski, Capablanca—Löwenfisch, Spielmann—Rjumin, Rabinovič—Botvinik, Flohr—Altorov, Lilienthal—Goglidze, Čehover—Lisic, Borzatriuk—Rogozin, Lasker—Pire in Stahlberg—Kan.

Drobne vesti

Belgrad, 12. marca. m. Davi je tu umrl po dolgem bolehanju načelnik splošne državne statistike dr. Mladen Berić.

Belgrad, 12. marca. m. Danes dopoldne je imel zopet sejo državni odbor, na kateri se je pretresalo od notranjega ministra predloženo gradivo glede določitve volišč v posameznih občinah.

Belgrad, 12. marca. AA. Z odlokom prometnega ministra je dovoljena polovična vozina na državnih železnih udeležencem kongresa esperimentistov v Osljeku od 8. do 10. junija t. l. Popust velja od 6. do 15. junija v vseh razredih in vlakih razen ekspresov.

Belgrad, 12. marca. m. Na sročnji seji belgrajske občinske zastopstva je bil v načelu sprejet proračun belgrajske mestne občine. Proti proračunu je bil samo en zastopnik.

Belgrad, 12. marca. m. Kakor smo že poročali, so kamnoseki, zaposleni pri gradnji tukajšnje pravoslavne cerkve sv. Marka, stopili pred 14 dnevi v stavko, ki še vedno traja. Do stavke je prišlo radi tega, ker je podjetje v najslabšem času od 49 delavcev odpustilo kar 30. Delavska organizacija je obvestila vse svoje tovariše v državi in podjetje, ki je prevzelo ta dela, v celi državi ne more dobiti delavcev kamnosekov, ki bi hoteli skočiti svojim tovarišem v hrbet kot stavkoki.

Berlin, 12. marca. c. Med Berlinom in Tokijem je bila danes otvorena direktna telefonska zveza.

Dunaj, 12. marca. b. Od 17. do 20. maja bo na Dunaju drugi panevropski kongres.

Dunaj, 12. marca. b. Državni svet je razpravljal danes o zakonskem predlogu, po katerem bodo sprejeti v bodoče v državno službo samo oni, ki se odslužijo vojaški rok.

Berlin, 12. marca. b. Danes je bila otvorena redna radio-telefonska zveza med Berlinom in Tokijem. Prvi razgovor sta imela poštena ministra obeh držav, nakar sta se pozdravila oba zunanja ministra: von Neurath in Hirota. Nato so govorili predstavniki gospodarstva.

Monopol šolskih knjig

Mnogo razlogov je bilo že navedenih, ki govorijo proti monopolizaciji šolskih knjig in veliko je bilo že izjav raznih krogov, ki jo odklanjajo. Pomudimo se danes še pri enem momentu, ki se je sicer omenjal, a še ni bil podrobneje osvetljen.

Vsaka monopolizacija predmetov temelji v strem-ljenju po povečanju dohodkov, zato je pri sploš-nosti nepriljubljena, čeprav se je marsikje uveljavila kot nujno zlo (monopol na tobak, cigaretni papir, prižigalne priprave, sol, petrolej i. dr.). A niti to-bačni monopol ni izveden povsod, pa v takih dr-žavah tobak ni dražji ali slabši. Tembolj se mo-ramo vprašati, kako so mogle pasti pri nas pod monopol tudi šolske knjige, tedaj priti v isto vrsto z omenjenimi predmeti? Če se je to zgodilo pri zvezkih, bi kdo to še lahko utemeljeval, češ, papir je papir, dasi se je tudi tukaj izkazalo kot slabo. Ampak šolski učbeniki? Koga ne bi osupnila misel, da naj jih zadene usoda zgolj natiskanega papirja, ko je vendar tu merodajno vse kaj drugega, namreč vsebina, duh? Ali se res lahko brez škode postopa z duševno hrano tako kot na primer z golo telesno hrano ali kakim drugim mrtvim predmetom? Ali obstoja kje na svetu tak monopol?

Pa še pri monopolizaciji cigaretah na primer je tako, da lahko izbiraš med več vrstami, med pred-metnimi učbeniki pa ni niti to ne bilo več mo-goče. Ena in ista knjiga za vsak predmet za vso državo za štiri leta. To je nemogoče, kajti vsaka panoga vede se nenehoma razvija in rešuje cele vrste raznih problemov, ki jih je dozdaj vedno ob-navljajoča se proizvodnja učnih knjig stalno upo-števata — zdaj s te, zdaj z druge strani: vsaka je skušala prinesiti kaj novega, kakršnokoli izboljšanje, če ne drugače, pa vsaj v metodi. Ali ne bo mono-polizacija v veliki meri zavrla oziroma zadržala napredka šolstva v naučnem in pedagoškem meto-dičnem pogledu?

In prav v tej točki tiči glavna hiba in nevarnost pri monopolizaciji šolskih knjig. Le pogledimo!

Kaj bo njena posledica? Rokopise bodo oce-njevali odbori treh strokovnjakov. Izбира bo padla pač več ali manj slučajno na te ali one. In bo eden morda res izboren strokovnjak, ne pa peda-gog oziroma metodik in narobe. Vendar bodo predstavniki prakse v dotičnih vrstah očividno v manjšini, dasi bi praksa ne smela biti merodajna šele v zadnji vrsti. Določeni gospodje bodo torej ocenjevali dela in jih predlagali za prvo, drugo, tretjo nagrado. In če se ne bodo strinjali, kdo bo odločil? Druga komisija. Ali bo ta izbrala pravil-neje? In kako bodo odločali? Vsi vemo, kako redke so res čisto objektivne ocene že, če beremo kri-tike po časopisih. Kako so si dostikrat popolnoma nasprotni — ne le s strokovnega gledišča, temveč še iz raznih osebnih, svetovnonazornih i. dr. po-gledov! S človeškega stališča je to razumljivo, saj je res neprijetno napisati neugodno oceno o delu prijatelja in težko res pravično oceniti delo idej-nega nasprotnika. Vsaka naša sodba je le prerada vsaj deloma subjektivna.

Kdo more torej jamčiti, da bodo nagrajene res najboljše knjige? Zlasti ko gre za velike gmo-tne koristi piscev. Tudi pri najboljši veri ocenjevalcev se utegne zgoditi, da bodo včasih nehoti sodili bolj ali manj pristransko, recimo pri precej enako-vrednih rokopisih, ko bo končna odločitev zavisela od neznatnih imponderabilij. O možnostih direktnih poskusov vplivanja med znanci, češ, med rokopisi je tudi moj, tak in tak... rajši niti ne govorimo.

Kaj bo v najboljšem primeru nujno? Tekmo-valo bo vzemimo 5, 10, 15 ali več avtorjev, izmed njih bodo prisojene nagrade trem — vsi ostali so delali zastonj, brez kakakega izgleda na povračilo za svoj trud. Vsek bo mislil — celo nagrajen ne bo enako zadovoljni —, da se mu je zgodila krivica. Saj bo njegovo delo morda res tudi

dobro, docela uporabno, imelo celo neke svoje prednosti, a za najboljše ni bilo spoznano; po-sledica bo jeza in zabavljanje. Napisati prvovrstno šolsko knjigo ni šala (o podpovprečnih ne govorim, ker itak ne pridejo v poštev), zlasti še, ker mo-rajo biti večkrat zgrajene za cele cikle ali stopnje po istem enotnem načrtu in se dotični ne more s pridom lotiti izdelave le ene knjige, ne da bi za-snoval načrt in predelal gradivo za celotno skupino. Zato pa je treba obilno truda, časa in sredstev za nabavo virov, revij, zasledovanja dotične in sorod-nih strok doma in na tujem. Kdo se bo v tej meri žrtvoval — zastonj? Prvič morda, drugi pač ne več. In tako bodo tekmovali prihodnjic zopet isti, ki so že uspeli ali ki imajo kakorkoli utemeljeno upanje, da bodo uspeli. Bo jih vedno manj. Tako se utegne via facti izcimiti še nekaj monopol pis-cev — ne le knjig! Redki posamezniki bodo favoriti, žirani na škodo vseh ostalih delavoljnih, sposobnih in potrebnih.

Se hujša kot ta zguba za nekaternike, bo pa škoda v splošno kulturnem in zlasti znanstvenem oziroma pedagoškem pogledu. Dosedaj se je sploš-na in šolska veda, počasi sicer, a neprestano raz-vijala, knjiga za knjigo je prinašala večji ali manjši zgon naprej, s številom se je večal tudi napredek. Po izvedbi monopola mora tu nujno slediti zastoj oziroma velika zakasnitev razvoja — v času, ko bi nam bilo nasprotno tako potrebno. Da bo to ne-ugodno vplivalo tudi na siceršnje kulturno delo, je na dlani. Koliko pisateljev šolskih knjig, ki so tudi sicer med najbolj delavoljnih s pridom in veseljem orali njivo narodne izobrazbe, bo zagrenjeno od-ložilo pero — v veliko škodo splošnosti!

Kar pa zadeva duha in smer, se mora itak vsak pisec šolskih knjig držati predpisanih norm; zato še ni treba do zadnje črke enakih knjig. Slabo spričevalo bi bilo, če bi se morali zaradi tega za-tekati k tako problematičnim sredstvom.

Pa bodo zato šolske knjige cenejše, bo morda dejal kdo. Saj to je bil tudi prvi povod, zakaj se je ta reč začela. A kdo nam daje za to jamstvo? Ali so zvezki sedaj kaj cenejši? Vsek monopol je fi-skalnega značaja, in če bi bile knjige spočetka tudi res nekaj dinarjev cenejše, je zelo verjetno, da bi to ne trajalo dolgo, saj vemo, kako je s stvarmi, iz katerih se dobiva denar brez ovire in konkurence. Dosedaj so si posamezne založbe konkurirale med seboj in se morale držati zmernih cen, ker se je drugače prej ali slej pojavila od drugod cenejša knjiga. Ko bodo pa le izločene, bo vsakdo primoran nabaviti si isto monopolsko knjigo, naj stane, ko-likor hoče. A izdatke za knjige so starši še nekako zmagovali, dokler ni prišla šolnina, ki od njih za-hteva maksimum žrtev, preko katerega ni več mo-goče. Če hoče torej kdo pomagati staršem, naj odpravi šolnino, knjige bodo zahtevale pač vedno večje ali manjše izdatke, dokler ne postanemo tako napredni, da bi jih, kot ponekod, nabavljala oblast sama.

Vrnimo se torej nazaj k dosedanemu načinu odobravanja učbenikov, ko lahko vsaka ustreza-joča knjiga doseže odobritev in ni treba določati le najboljše, ostale tudi dobre pa odbiti. Odločitev, ali kaka knjiga ustreza namenu, je mnogo lažja in pravičnejša kot pa izbor najboljši. Pri takšni odo-britvi odpadajo zgornji omenjene težkoče tako za ocenjevalce kot za pisatelje, zakaj če se zavrnejo le slabe knjige, ni nobene škode in pače križda na pisca samega. Tako ne bo treba oškodovati kul-turnih delavcev in napredka sploh. Naj ostane pre-puščeno učiteljskim zborom, da uvedejo izmed odo-brenih one knjige, ki se jim zde v danih razmerah primerne. Praksa sama skrbi za izločanje slabših in vpeljavanje naprednejših. Tako bo ohranjena de-janska možnost za tekmovalje v spisovanju in obenem za normalen, neoviran razvoj znanosti in šole.

Lepa slovesnost pri D. M. v Polju

Preteklo nedeljo so imeli pri Dev. M. v Polju redko in pomembno slavnost. Nj. Vel. kralj Peter II. je blagovolił prevzeti botrinstvo pri krstu desetemu sinu družine g. Kukovica Franca, skladiščnika. Kralja Petra je zastopal pri krstu kapetan I. razr. g. Ulepič. Velika množica domačega ljudstva se je

mu bomo hvaležni vse naše življenje. Skromne cvetke naj vam bodo znak naše neizmerne hvaležnosti, vdanosti in globokega spoštovanja. — Po pozdravu je godba zaigrala drž. himno, nakar so se odpo-slancu predstavili zastopniki društev in uradov. Nato so se vsi podali v cerkev, kjer je bil novo-

Od leve na desno sede v drugi vrsti: župnik Müller, starši Ana in Franc Kukovica, kraljevi zastopnik kapetan I. razreda Ulepič, botra Marija Kukovica, okraj. načelnik žnidaršič, župnik Ferd. Kolednik. V sredi zadnje vrste stojita šolski vodja Mihelič in župan Jamšek. Ostali na sliki so sinovi g. Kukovice, En sin je bil službeno odsoten.

zbrala na prostoru pred cerkvijo. Poleg družine g. Kukovice z novorojenčkom, so bili zbrani č. g. svetnik Müller, župan Jamšek, šolski vodja Mihelič in zastopniki društev. Spalir so delali gasilci in bo-jevniki. Točno ob 11 se je pripeljal kraljevi odpo-slanec v spremstvu častnika in okr. načelnika g. Žnidaršiča, nakar je godba prosvetnega društva za-igrala pozdrav. Devetletni sinček g. Kukovice pa je visokega odposlanca pozdravil z naslednjimi besedami: »Visoko spoštovani! Stojim pred vami mal-ček, neizmerno vesel. Od radosti mi neizmerno utripa moje srce. Pozdravljam vas, ki ste prišli med nas, borne vaščane. Pozdravljam v ime-nu našega očka in mamice in ostalih mojih devetih bratcev. Prosim vas, izročite našo najiskrenejšo, najponižnejšo zahvalo preblagemu našemu kralju Nj. Vel. Petru II., ki je vsem poslal, da ga nado-mestujete pri tem človekoljubnem božjem poslu. Pokazal je, kako plemenito, dobro je njegovo mlado srce. Prosim bomo Boga, kateremu boste sedaj iz-ročili mojega malega brata, naj ga povsod spre-mlja, blagoslovlja in varuje. Nas desetero bratcev pa

rojenček krščen na ime Peter in Pavel. Po slavnosti v cerkvi in vpisu v krstno knjigo v župnišču so se skupno podali na dom staršev novorojenčka, ki je bil ves v zelenju in zastavah — na skromno gostijo. Kraljevi zastopnik je z lepim nagovorom izročil srečnim staršem lep kraljevi dan, novoro-jenčku pa obesil okrog vratu zlat križček, znak nje-gove vere, zlatnik pa simbol sreče in blagostanja. Počasni očci se je za dar in veliko naklonjenost prisrčno zahvalil.

**POBIRAMO
PENTLE na
SVILENIH NOGAVICAH!
V. LEŠJAK.
SELENBURGOVA ul. 3**

V hiši se vse blešči od čistote, perilo je snežnobelo. Zares po-plača mali trud, ako pri nakupu pazite na dvojno ime „Schicht“ in varnostno znamko „Jelen“ na rdečem ovitku!

SCHICHTOVO
Terpentinovo milo
domači izdelek

...ampak izrečno pristno zahtevati!

Iz domače politike

Takšni so katoličani!

Ob nastopu postnega časa je zagrebški nad-škof dr. Anton Bauer izdal na svoje vernike pa-stirski list, v katerem stoji tudi naslednje:

Pri nas so prišli v modo napadi na katoliško Cerkev, da je anacionalna, to je nenarodna; radi tega bijejo z vso spretnostjo po papežu in škofih. Naj govorijo nasprotniki, kar jim drago, Kristusov namestnik sv. oče papež je prva in največja mo-ralna sila na svetu. Resnica je, da so katoličani v Jugoslaviji prav tako verni in vdani svoji domo-vini, kakor so katoličani Francozi, Angleži, Španci, Nemci, Italijani itd. vdani svoji. Toda katoliška Cerkev ne prizna in ne bo nikdar priznala, da bi jo kje zvezali na eno narodnost, ali na eno državo. Kristus ni svoje cerkve osnoval za nikak posa-men narod ali državo, ampak za vse narode in za ves svet. To je prednost katoliške Cerkve, to je njena moč in ugled v svetu.

Kandidatov dovolj v zalogi

V nedeljo, dne 3. marca je imela okrajna organizacija JNS v Slovenjgradcu svoje zboro-vanje, da postavi kandidata. Že prejšnji večer se je pripeljal dr. Vošnjak, dosedanji poslanec in se je takoj začel potegati za kandidatsko mesto. Drugi dan so se pa predstavili še trije kandidati: šol. upravitelj Kopač, posestnik Blatin in še eden — gostilničar iz Sv. Jurja ob j. žel. Torej, kar štirje! Toda, jo! Niso se zborovalci hoteli izreči ne za enega, ne za dru-gega! Ko bi imelo biti glasovanje, je bil pred-sednik zborovanja ravn. Šentjure za javno gla-lovanje, ostali so pa zahtevali tajno. Vstal pa je eden in prašal navzoče, v čigavem imenu po-stavljajo kandidate, kdaj se je ljudstvo izreklo za koga izmed teh gospodov. Brez naroda ne more biti kandidatura izročena nikomur! Ali bodo ljudje volili koga teh? Prašajte ljudi do-ma! — V tem smislu se je tudi zbor razbil in bo novo zborovanje čez 14 dni, če JNS tačas definitivno ne zaspi. Tak je konec vsemogotne stranke... Najrajši bi bil dr. Vošnjak naš edini kandidat.

V Starem trgu se je pa kmetom ponudil drug kandidat: kmet in gostilničar Miha Bre-zovnik iz Vrha. Ponudil se je pa kar pri veliko-počnem spraševanju, seveda zaman... In še o drugih se govori, da bodo kandidirali. No, če kje ni došli še kandidati, naj pridejo ponje k nam! JNS jih ima celo zalogo...

Disidenti

Kakor poročajo zagrebški listi, so bivši samo-stojni demokrati dr. Janko Baričević in D. Jevd-jević, ki so se ločili od bivše stranke in prestopili k predsedniku vlade gosp. Jevtiču, sklicali sestanek v restavraciji »Pivane« v Zagrebu. Sestanku je prisostvovalo tudi več članov jugoslovanske akcije. Najprej je govoril Dobroslov Jevdjev, urednik nekdanjega »Vidovdana«. V svojem govoru je de-jal, da imajo v Jugoslaviji pravico do življenja sa-mo tisti, ki sprejmejo program neodjenljive in več-ne jugoslovanske države. Govoril je proti semit-skim in arijskim izkoriščevalcem, proti svobodnim zidarjem in »klerikalcem«. Očital je Dimitriju Ljo-tiču, da cepi narodne sile. Nekateri pristasi Jugo-slovanske akcije so ga prekinili. Predsednik Baričević jim je tedaj dejal, naj pokažejo svoj pogum proti frankovcem, a ne proti Jugoslovanom. Jevd-jević je pripomnil, da je blagopokojni kralj Aleksan-der že prej imel namen postaviti na sedanje mesto gosp. Jevtiča. Jevtičev program je integralno jugo-slovanski in je torej jasen, medtem ko je program dr. Mačka nejasna mešanica. — Izmed bivših sa-mostojnih demokratov, ki se zadnjih volitev niso udeležili, bodo zdaj kandidirali na listi g. Jevtiča: dr. Brana Kalemberg, dr. Bogdan Grujić in sicer v Liki, dr. Janko Baričević v Prelogu. Nadalje bo kandidiral tudi gosp. Jevdjev, in sicer v nekem bosanskem okraju. — Bivši opozicijski radikal pro-ta Duš. Subotić je v Bos. Gradški na volivnem se-stanku izjavil, da bo kandidiral na Jevtičevi listi.

Minister Kožul bo kandidiral v dveh okrajih in sicer v šibeniškem in koprvniškem.

Kaj pa jugoslovanska akcija? Jugoslovanska akcija v Splitu je objavila poročilo, ki pravi, da na-stopi pri volitvah samostojno, in sicer z listo Dimi-trije Ljotića. Obenem to poročilo zanika, da bi se posamezne organizacije pokazale nedisciplinirane in da bi nastopile proti listi Dimitrija Ljotića. Slu-čaj Milana Banića na Sušaku je povsem osamljen in Banić je bil že izključen iz Jugoslovanske akcije.

Zemljoradnik in bivši minister Joca Jova-nović bo po poročilu belgrajske »Politike« kan-didiral v banjaškem okraju.

V smislu tiskovnega zakona nam je zemljo-radnik, vseučiliški profesor dr. Dragoljub Jo-vanović poslal popravek k našemu poročilu z dne 8. marca in sicer v smislu da ne bo kan-di-diral n alisti B. Jevtiča.

✱

Smrtna nesreča

V ponedeljek zvečer se je na Stožicah v bli-zini svojega doma ponesrečil 59 letni posestnik Ja-kob Jernejc s Stožic 12. Padel je z voza ter dobil hude poškodbe na glavi. Prepeljan je bil v bolniš-nico, kjer so mu zdravniki nudili vso pomoč, toda brezuspešno, zakaj malo pred polnočjo je Jernejc za poškodbami izdihnil.

Avtobus v veliki nevarnosti

Vransko, 11. marca.

Velika avtobusna nesreča bi se skoraj dogo-dila preteklo soboto zvečer na mostu pri Brodech blizu Vranskega. To mesto je namreč silno opasno za avtomobiliste in se je ravno na tem mestu do-godilo že več nesreč. Zato se čudimo, da se dozdaj še ni nihče pobrigal, da bi se ta nevaren ovinek izravnal, kar bi se lahko brez vsake težave zgodilo. Nesreča bi se pa skoraj pripetila avtobusu, ki vzdr-žuje promet med Sv. Petrom v Savinjski dolini in med Vranskim. Lastnik avtobusa g. Jugović Artur je odpeljal ob četrni na sedem izpred vranske pošte. Ko je prišel na dotično nevarno točko, mu je v zelo naglem diru pridrvel naproti tovorni avto, ki je last motniškega rudnika. G. Jugović zaradi ovinka ni mogel videti, da mu drvi nasproti to. vorni avto. Njegova sreča je bila, da je vozil zelo počasi kakor vedno na tem mestu. Oba avtomobila sta se srečala ravno na ozkem mostu. Ker je bila nevarnost trčenja, je avtobus zavozil na skrajni rob mostu, da bi se izognil tovrstnemu avtu. Ker pa je bila cesta vsled posledice polzka, je avtobus zdrk-nil v mostno ograjo. Četudi sunek ni bil močan, je zadostoval, da je cementni steber, ki je držal ograjo, gladko zbil v potok in ograjo zlomil. Desno prednje kolo je že bilo čez rob in le golemu slu-čaju se je zahvaliti, da se avtobus, v katerem je bilo šest potnikov, ni prevrnil v razmeroma globok po-tok. Pri avtobusu se je poškodoval hladilnik in blatnik ter se je združila desna svetilka. Zato tisti večer ni mogel nadaljevati vožnje in je prevzel pošto in potnike kamniški avtobus in jih zapeljal na postajo. Potnikom se ni zgodilo ničesar, samo prestrašili so se. G. Jugovića pri nesreči ne za-dene nobena krivda; saj je znan kot zelo previden šofer, ki nikoli ne divja mimo nevarnih mest. To lahko vsak potrdi, ki se z njim vozi. Vsekakor pa je nekaj krivde na šoferju tovrstnega avta, ker je prenaplno drvel čez to nevarno mesto. Saj je bila njegova brzina toliko, da se je komaj pri Jeseni-kovi hiši ustavil, torej razmeroma daleč od nevar-nega mesta. Zanimivo je, da je pred kakima dvema mesecema na tem mestu, preden se pride na most, neki tovorni avto podrl ograjo s tako silo, da so se izruvali cestni kantoni. Vsekakor je že skrajni čas, da si državni cestni odbor pogleda to mesto in državno cesto, ki igra v tujkem prometu veliko vlogo — saj veže Dunaj s Trstom — na tem ne-varnem mestu popravi, kar je lahko izvedljivo. Ali bomo res čakali še hujše nesreče?

— Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesno nadlogo, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

Liubljanske vesti:

Stanovanjske odpovedi - slika socialnih razmer

Ljubljana, 12. marca.

Stanovanjske odpovedi so se napram lanskemu letu v tem času močno pomnožile. So nazorna slika o vseh socialnih in gmočnih težavah, ki tarejo zlasti nižje sloje, v prvi vrsti delavstvo in nižje namene. Do večerja je bilo pri ljubljanskem okraj. Hišni gospodarji so zahtevali proti 22 najemnikom takojšnjo izpraznitve stanovanja, ker že deli časa niso mogli plačati najemnine. Za februarjski selitveni termin je bilo vseh odpovedi 33, za marec 70, a največ za aprilski selitvi. termin, namreč kar 103. Za majnik je bilo odpovedanih 52 stanovanj, ostale odpovedi se nanašajo na druge mesece. Da preživlja v Ljubljani obrtništvo res hude čase, kaže tudi okolnost, da je bilo letos že 21 raznih lokalov in delavnic odpovedanih, ker obrtniki ne zmorejo niti najnižje najemnine za lokal. Prav drastičen je primer, da je bil lokal odpovedan večjemu obr-

niku, ki je ostal na najemninu dolžan nad 25.000 Din. Mestna občina je 18 stanovanjskim najemnikom odpovedala manjša stanovanja iz razloga, ker ne plačujejo najemnine že po več mesecev. Hišni posestniki so podali 85% vseh odpovedi edinole iz razloga, ker ni bila najemnina redno plačana. Mnogi gospodarji so najemnikom odpovedali tudi, ker se ne drže hišnega reda, zaradi nesnažnosti in ka. ljenja nočnega miru. Neki gospodar je odpovedal stanovanje, ker je najemnik imel podnajemnike brez gospodarjevega dovoljenja. Edinstvena pa je bila odpoved »zaradi nemirnega sina«, prav tako ona, da najemnik pljuje v gospodarja in mu pobija šipe. Neki gospodar je postavil na cesto delavčev družino samo zaradi preobitne družine. Neko večjo podjetje pa je odpovedalo lokale zaradi previsoke najemnine.

Pri okrajnem sodišču je bilo letos predlaganih že 12 deložacij, ki pa se še niso izvršile.

● **Bolgarski pevski zbor »Rodina«** iz Solije pride v Ljubljano v četrtek zvečer z brzovlakom ob pol 19. Pevec in narodno občinstvo vlnodno prosimo, da se udeležijo sprejema bratskih bolgarskih pevcev, ki pridejo prvič v našo sredo, na glavnem kolodvoru v velikem številu. S kolodvora krenejo pevci v sprevedu v hotel Slon, kjer prenočujejo.

● **Za proslavo 25-letnega jubileja g. Milana Skrbinskega**, režiserja in igralca naše drame, ki se vrši vsoboto, dne 16. t. m., so vstopnice v predprodaji pri dnevnih blaginji v operi. Cene so od 40 Din navzdol. Jubilant bo slavil svojo 25-letnico v vlogi Svylocka v Beneškem trgovcu.

● **Namesto venca na grob g. župnika Vrhovnika** so darovali za trnovske reveže Vincencijevi konferenci: veletrgovec g. Jelatin Ivan 500 Din, g. Rožanc Mihael 200 Din, g. Gnezda Franc 100 Din, Neimenovan 100 Din. V imenu bednih iskrena zahvala!

● **Prva ustanovna »Filozofskega društva«** v Ljubljani, Dr. Aleš Ušeničnik je daroval »Filozofskemu društvu« v Ljubljani 500 Din in postal s tem njegov prvi ustanovni član. Filozofsko društvo vidi dobro znamenje v dejstvu, da je nestor slovenskih filozofov obenem njegov prvi ustanovni član.

● **V osmrtnici po pok. gosp. Leop. Jaku** se je vrnila priljubena pomota: mesto družine Jenkove se mora najubito glasiti družine Jakove — kar s tem popravljamo.

● **Kino Kodoljevo**. Drevi ob 3 ruski špijanski film z Brigitto Helm »Ko žena ljubi«. Cene znižane.

● **XI. redni letni občni zbor Društva trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani** se vrši v nedeljo, dne 17. marca 1935 v veliki dvorani Trgovskega doma. Ljubljana, Gregorčičeva ulica 27 ob pol 9 dopoldne. (2692)

● **Velik vlom v Prešernovi ulici**. V nedeljo zvečer je neznan vlomilec vdrl v prodajalno prostoro tvrdke »Fototehnik«, v Prešernovi ulici 9, katere lastnik je gosp. Pučko. Vlomilec je odprl rolo s ponarejenim ključem, druga vrata pa je vlomil. Odsel je 25 fotografskih aparatov najboljših kvalitiet, tako da trpi lastnik okoli 17.000 Din škode. Lastnik ima škodo le deloma krito z zavarovalnino. Tatvino so opazili še isti večer gostje gostilne »Pri Jerici«, ki je v isti hiši. Za vlomilec manjka vsaka sled. Policija svari pred nakupom sumljivih aparatov!

● **Napačni instalaterji**. Neka ljubljanska instalaterska tvrdka je opozorila policijo, da hodijo že nekaj časa po Ljubljani trije moški ter se izdajajo za pregledovalce strelodvov ter jih hočejo tudi popravljati. Strelodvove so »pregledovali« in »popravljali« celo na nekaterih javnih stavbah. Ti moški seveda niso upravičeni za takšno delo, temveč so navedni šušmarji, ne glede na to, da je to obrtni prestopnik, delajo ti moške tudi škodo, ker mora strelodvove pregledovati in popravljati samo strokovnjak. Policija je tem moškim že na sledu in ko jim padejo v roke, jim ne bo dobro. Do tedaj pa policija opozarja vse lastnike stavb, naj tem mošem ne nasedajo.

● **Žrtve jetike in raka v Ljubljani**. Zadnja leta opažamo v Ljubljani enak pojav kakor splošno na svetu, namreč, da zahteva jetika manj žrtve, pač pa da napreduje rak, ki postaja vedno bolj bolezen širokih množic. Lani je jetika zahtevala v Ljubljani 68 smrtnih žrtve iz vrst ljubljanskega prebivalstva in sicer 37 moških in 31 žensk. Vseh umrlih ljubljancev je bilo lani 632, torej je za jetiko umrlo lani 10,6%, kar je nizek odstotek, saj je leta 1933 znašal že 11,2%. Med umrlihi, tudi 9 umrlih hiralcev iz zavetišča sv. Jožefa, ki so prav za prav iz drugih krajev. Tujece je v raznih zavodih umrlo za jetiko 59, in sicer 41 moških

Mariborske vesti:

Za Hitlerja pobirajo podpise

Maribor, 12. marca.

Pred kratkim je bil v Mariboru sestanek, kjer se je bilo treba dogovoriti o sprejemu nekega društva z juga. Treba je bilo določiti natančen program, kako bi gostom razkazali mesto ter okolico. Pri tem je eden navzočih pripomnil sledeče: »Pokazati moramo in prepričati moramo goste, da so prišli v popolnoma slovensko mesto in v še bolj slovensko okolico. Nikakor ne smemo dopustiti, da bi dobili gosti vtis, da je v Mariboru in še celo v okolici kakšna nemška večina.« Zalostno je, da moramo skoraj po 20 letih misliti na to, kako bi pokazali, da je Maribor z okolico popolnoma slovenski. Zalostno je to, toda resnica je.

Pred dnevi so se razširile vesti in celo časopisi so prinesli vesti, da zbira jo v Apaški kotlini in po Slovenskih goricah in mogoče še naprej proti Koroški podpise za Hitlerja. Nismo mogli začetkom v kaj takega verjeti. Vesti so se pa vzdrževale in se je končno izkazalo, da so hodili res neki neznani ljudje po Slovenskih goricah in tam dovedovali našim ljudem, naj podpišejo nekako listino za Hitlerja.

In te dni so se snet v Mariboru razširile vesti, da je v Mariboru in okolici skupina naših Nemcev, ki kažejo strašno velike simpatije do avstrijskih legitimistov.

Vse to nam mora dati pač misliti, kako je mogoče, da se še danes kaj takega dogaja. Ugotoviti bi bilo treba vzroke, nato pa najti pot, po kateri bi prišli najprej do stanja, ki smo si ga želeli in ki bi ga morali doseči že pred skoraj 20 leti, pa ga še danes nismo. Najprej bi bilo treba v Mariboru pre-

● **Bratje Bolgari prvič v Mariboru**. V soboto, 16. t. m. pridejo v Maribor bolgarski pevci zбора »Rodina« v Sofiji. Maribor bo v soboto prvič oficijelno pozdravil predstavnike bratskega naroda. Sprejem organizirata Jugoslovansko-bolgarska liga in pa Glasbena Matica.

● **V avtobusu na Planico**. Poleg posebnega vlaka bo vozil v nedeljo na Planico tudi »rdeči Francelj« mestnega avtobusnega prometa. Cena vožnji tja in nazaj skupaj z vstopnino 140 Din. Prijave sprejema vodstvo avtobusnega prometa na Glavnem trgu.

● **Fantovska katoliška akcija** je priredila, kakor smo že poročali, v nedeljo popoldne zelo dobro uspelo igro »Mlini pod zemljo«. Zlasti je ugajala pri prireditelji lepa scenerija, ki je bila zelo dobro izpeljana, in je predstavljala res tipične slike iz rimskih časov. Vse to je bilo delo zvestega člana fantovske katoliške akcije, Antona Pahernika, črko- in soboslikarja ter pleskarja iz Maribora, ki je tudi zvest naročnik »Slovenca«.

● **Ali pragmatika velja ali ne velja?** Svoječasno smo poročali, da je banska uprava zadržala sklep občinskega sveta o napredovanju nekaterih mariborskih občinskih uslužbenecov. Prizadeti so se pritožili na državni svet, ki pa je pritožbo zavrnil ter odobril stalniške banske uprave. Občinski uslužbeneci se sedaj izprašujejo, ali je pragmatika, po kateri jih je občina nastavila, še v veljavi, ali je več ni? Napredovanja so se izvršila v smislu pragmatike in bi morala biti pravomočna, kakor vsa ostala dosedanja imenovanja.

● **»Ljudski oder v Mariboru«**. Tako je ime novemu društvu, za katero je Banska uprava odobrila z odlokom od 28. februarja pravila. Glavni namen društva je krepiti državljansko zavest, uprizarjati igre, vzdrževati stike s sorodnimi odri in uduiti članom čim popolnejšo umetniško izobrazbo ter vzgojo. Predsednik pripravljalnega odbora je Anton Pahernik. Novoustanovljeno društvo ima ustanovni občni zbor v dvorani Zadržne gospodarske banke, dne 21. marca ob 20. Delokrog novega društva obsega mesto Maribor.

● **»Pesem na Volgi«**, izvirni ruski film prikazuje od ponedeljaka naprej kino Union. Film je res lep in ga zato moremo vsem priporočati.

● **Smrtna kosa**. V bolnišnici je umrl nočni čuvaj tovarne Freund, 59 letni Makar Antoniv. Pokojnik je bil po rodu Poljak. Naj počiva v miru.

● **Japonski večer v Studencih**. Ljudska univerza v Studencih priredi drevi »japonski večer«, na katerem predava gospa Tsuneko Kondo Skušek o Japonski in njenih šegah. Predavanja ponazarjajo skioptične slike. Začetek točno ob pol 20. Vstop samo za odrasle in je prost. Običajna četrkovnega predavanja ta teden ne bo.

beškovi Goriški Slovenci. Glonarjev Poučni slovar ter Biografski leksikon. — Popolnejša je razstava časopisov. Tako je med lit. in umetniškimi revijami razstavljenih 8 revij, med strokovnimi in znanstvenimi 19 (med njimi mi Gruda?), med aktualnimi, zabavnimi in otroškimi časopisi pa 6 (Mladika?). — Škoda res, da je naša znanost zastopana tako nepopolno, kar more le škodovati ugledu naše univerze in Slovenem sploh. Sicer pa tudi s srbsko-hrvaško znanstveno literaturo ni bolje.

Knjižnica glavnega mesta Prage je izdala ob tej priliki statistiko dr. J. Thona: **Jugoslovanska in češkoslovaška književnost v medsebojnih prevodih** (Jihoslovenská a československá literatura ve vzajemných překladech), v katerih pa so omenjeni samo prevodi, ki so izšli knjižno. Tako vidimo, da imajo Čehi prevedenih 22 knjig Cankarja in 13 knjig Meška, ki sta izmed slovenskih pisateljev najbolj znana Čehom. Dalje so prevedeni Prešeren, Finžgar, Novačan, Pregelj (Plebanus), Levstik (Pravica kladiava), Tavčar, Erjavce (Huzarji), Jurčič, Golnar (Rošlinka), Govekar (Oh te žene!), Gregorčič, Gradnik, Kmetova, Kette, Kraigher (Kontrolor Škrobar), Kvedrova, Mole V. Sket (Miklova Zala), Sorli (Človek in pol), Vošnjak, Zupančič (Solnčnice?); dalje mladinske knjige Rapetove in Slapakove, Pivkovi vojni spomini in celo — Vodiška Johanca! — To bi bili vsi avtorji, ki jih navaja ta statistika. Pogrešam pa Erjavčevih »Slovenec«, knjigo, ki jo je prevedel član pripravljalnega odbora dr. Vybiral. Po tem bi človek sklepal, da se to ni slučajno zgodilo! — Drugo polovico zavzemajo knjige, ki so prevedene na jugoslovansko jezike iz češčine oz. slovaščine. Nas zanima pri tem samo to, da seznaj na slovensko prevedenih knjig obsega prav toliko strani kot na srbsko hrvaško skupaj. Iz tega sledi, kar je potrjeno tudi iz zgodovine, da smo bili v vseh oziirh Slovenci od vseh Jugoslovancev politično in kulturno

prečiti, da se danes sliši v tem slovenskem mestu več nemške govorice kakor pred 10 leti. Vsi inozemci-tujerodeci, naj bi čim prej izginili od tu. Zlasti se oni, ki odjedajo našim kruh. Vsi inozemci-tujerodeci, ki stanujejo v našem mestu, pa nimajo tu nikake pravilno dokazane zaposlitve, ne bi smeli dobiti dovoljenja za bivanje v Mariboru preko določenega časa, recimo treh mesecev. Po tem času bi se morali brezpogojno izseliti. Ako že iz enega ali drugega razloga ne morejo nazaj v svojo domovinsko državo, naj se izselijo proti jugu naše države, kjer nam morejo nacionalno mnogo manje škodovati. Pri vseh domačih pa bi bilo treba povečati pravo narodno zavest, ki naj ne bo samo v besedi in ne samo vezana na kako slučajno strankarsko pripadnost ali pa na članstvo pri kakem društvu. Ne sme se nikdar več zgoditi, da dobi vso zaščito, tudi za protinardno delo, tujerodec, ki je toliko prebrisan, da se vpiše v kako nacionalno društvo.

Na deželi pa bi bila naloga obstoječih nacionalnih društev in kulturnih društev, da preprečijo vsako možnost takih pojavov, kakor pobiranje podpisov za tujo državo. Ako že obstojeca društva in organizacije niso zmožna sama, da to delo opravijo, ako nima mogoče obstoječe organizacije dosti zaupanja pri prebivalstvu, naj ne preprečujejo, da polkušajo doseči večje uspehe organizacije, ki imajo pri prebivalstvu več zaupanja. Da pa mora iti na deželi kulturno delo vzporedno z delom za gospodarsko izboljšanje, do tega prepričanja bi morali tudi že vsi priti. S pravilnim delom si je treba najprej pridobiti zaupanje pri narodu, vse ostalo bo šlo nato razmeroma lahko.

● **Staroupokojeenci** so zborovali preteklo nedeljo v prostorih »Zlatega konja« v Vetrinski ulici. Društvo staroupokojeencev šteje v Mariboru precej članov, ki se s skoro polnoštevilno udeležili občnega zbora. Izvajanja govornikov so se kretala okrog nevzdržnega položaja, v katerem se staroupokojeenci zaradi nizkih prejemkov nahajajo.

● **Kandelabre pričnejo postavljati**. Te dni bodo izmenjali kandelabre, ki stojijo po sredi promenade proti med Trgom Svobode in Prešernovo ulico. Na mestu sedanjih svidov novih kandelabri s tremi svetilkami, tako da bo mariborska promenada razkošno razsvetljena. Pločnik promenade bodo asfaltni šele poleti.

● **Aretirani so bili** zadnja dva dni v Mariboru gostilničar Albert Ahtig jun., bivši trgovec Ivan Gabrič, zasebnica Hilda Stibler, kemik Hubert Kolletnig, bivši ključavničar in dopisnik »Deutsche Zeitung« Franz Kreinz, sin nekega znamenitega mariborskega trgovca ter hotelir Franc Bauman v Varaždinu. Ivana Gabriča je policija že izročila sodišču, ostale pa še zaslusijo ter ima od nekaterih že delna priznanja. Aretacije so vzbudile v Mariboru ogromno pozornost.

● **Nesreče**. Vdova Terezijsa Kaiser iz Pobreške ceste je padla tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo. Še ne 10 letnemu posestniškemu sinu od Sv. Križa pa je spodrsnilo na gladkih tleh, da si je močno zvil desno roko. Oba ponesrečenca so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

● **15 milijardov v Mariboru** je v vseh kavarnah. Za vse te biljarde so plačali v lanskem letu kavarnarji 3000 Din davkov, torej za vsakega po 200 Din.

● **Pregled motornih vozil** se vrši za zamudnike iz obeh mariborskih okrajev in iz mesta Maribora, dne 14. in 15. marca od 14 naprej v plinarni v Mariboru. Za vozila iz Slovenske Bistrice in iz Poljčan pa se vrši pregled 21. marca ob pol 16 v Slovenski Bistrici in ob 17 v Poljčanah. Lastniki vozil, ki ne bi pravočasno predstavili vozila komisiji, bodo kaznovani.

Ptuj

Sv. misijon v Ptuj. V cerkvi sv. Petra in Pavla v Ptuj imamo sv. misijon, ki bo trajal do 19. t. m., na kateri dan bo slovesno zaključen. Verniki trumoma prihajajo iz okolice in mesta k sv. opravilu.

● **Požar**. Dne 7. t. m. ob 3 zjutraj je izbruhnil požar v Vitomarcih v Slov. gorah pri posestniku Matjašiču. Goreti je začelo gospodarsko poslopje posestnika Veršiča. Zgorole je vse do tal in le živino so rešili. Škoda, ki jo je povzročil požar, presega 20.000 Din — in je le deloma krita z zavarovalnino.

● **Smrt kosi**. V visoki starosti 85 let je umrl gostilničar in posestnik in Hlperljah Ivan Baša. Blag mu spomin, prizadeti družini pa naše sožalje.

Kulturniobzornik

Razstava jugoslovanskih knjig v Pragi

Ob priliki tomesecne razstave jugoslovanskih knjig v Pragi smo dobili od pripravljalnega odbora dve knjižici, ki nam dajata dober pogled v razstavljene knjige, ki si jih sicer ne moremo osebno ogledati. Prva se glasi: **Vodnik po razstavi jugoslovanske knjige** (Průvodce výstavou jihoslovanské knihy), ki jo je izdal narodni muzej v Pragi in ji je uvod napisal univ. prof. J. Horák. (Isti je tudi odprl razstavo ter napisal za Prager Presse članek Ein Jahrtausend jugosl. Kultur). Članek v širokih potezah poda razvoj skupne jugoslov. literature ter omenja samo najvažnejše vrhove. Po njem so delana večinoma vsa časopisna poročila. Če zasledujemo posamezne oddelke, vidimo, da so od Slovencev zastopani: pri reformaciji: Trubar z Novim zakonom, pri protireformaciji Valvasor, pri početkih romantike pa Vodnik. V onari narodnih pesni so Strekelj, Scheinigg in Valjavec; med romantičarji je odlično mesto danu Prešernu. Dalje sledi realizem z večino naših klasikov ter najmlajši (Vodnika, Klopčič itd.). Ta del da vsakekar dober vpogled v najvažnejša poglavja naše književnosti. — Drugače je z oddelkom, ki naj pokaže višino in razvoj naše znanstvene književnosti. To so čutili tudi prireditelji, zato se v uvodu opravičujejo, da hočejo radi pomanjkanja prostora pokazati samo posamezne primere, pri katerih se rešili odločali čisto zunanji vidiki: ohranjenost knjige, lepa vezava ali zgovorni naslov. Vodili so se po načelu, da razstavijo najnovejšo izdajo iz vseh področij ter iz vseh »treh kul-

turnih in regionalnih središč. Ker so knjige razstavljene po številkah, vidimo natanko, katere knjige predstavljajo naše znanstvo. Iz zemljepisa: Melik, Jugoslavija; iz folklorne: Koebeč-Sašelj. Pregovori; iz jezika: Ramovš, Dialektoška karta, Pletersnik, Slovar in Bradač, Češkoslov. slovar; iz matematike in prirodnihi ved: Seidl, Rastlinstvo Alp; iz sociologije: Gosar, Razprave; iz pol. zgodovine: Kos, Zgodovina; iz pravne zgodovine: Dolenc-Makleč, Sistem; iz lit. zgodovine: Kidrič, Zgodovina. Slovenska sodobna lirika; iz solstva in ljudske prosvete: Šleibinger, Publikacije Slov. Mat., Zaletel, Zgodovina sokolstva; iz religiozne književnosti: Murko, Die Bedeutung der Reformation; iz filozofije: Veber, »Öert psychologie«; iz lit. vede in kritike: Kelemen, Lit. veda in Debevec, Gledališki zapiski; iz glasbe: Vurnik, Uvod; iz zgodovine umetnosti: Steska, Slov. umetnost. — V tej skupini vsekakor pogrešamo veliko najvažnejših znanstvenih del, tako Kosovo Gradivo, Prijateljvega Kersnika, Ramovševga Konzonetizma, Cankarjeve Zgodovine likovne umetnosti in Sistema; Malove Zgod. slov. naroda in Zgodovine umetnosti in Stetovega Orisa in Monumenta, Maroltovih umetn. opisov dekanij, Ruplovih Protestantih piscev, Slodnjakove Zgodovine, Vebrovih važnejših knjig, Ušeničnikovih razprav, Kušejevih cerkvenopravnih knjig, Pitamiceve Države itd.; dalje naših tehničnih in zdravniških knjig (Serko) itd. itd. To omenjam samo zategadelj, da ne bomo imeli napačnega vtisa o tej razstavi in da vidimo, kako opravljene so opombe prirediteljev. — V nadaljni skupini »Razbor sedanjosti in sile za bodočnost« je Ogrisova češka knjiga Unifikace... Sušnikovi Akademski poklici, Mürdenorferjeve Koroške aganke, Mesarjevo Stanovanje, Vidmarjev Šah, Badnjrovo Jug. Alpe ter Zupančičev Ciciban. Med splošnimi pregledi in znanstvenimi leksikoni se nahaja Malov zbornik Slovenci v desetletju, Ga-

beškovi Goriški Slovenci, Glonarjev Poučni slovar ter Biografski leksikon. — Popolnejša je razstava časopisov. Tako je med lit. in umetniškimi revijami razstavljenih 8 revij, med strokovnimi in znanstvenimi 19 (med njimi mi Gruda?), med aktualnimi, zabavnimi in otroškimi časopisi pa 6 (Mladika?). — Škoda res, da je naša znanost zastopana tako nepopolno, kar more le škodovati ugledu naše univerze in Slovenem sploh. Sicer pa tudi s srbsko-hrvaško znanstveno literaturo ni bolje.

Knjižnica glavnega mesta Prage je izdala ob tej priliki statistiko dr. J. Thona: **Jugoslovanska in češkoslovaška književnost v medsebojnih prevodih** (Jihoslovenská a československá literatura ve vzajemných překladech), v katerih pa so omenjeni samo prevodi, ki so izšli knjižno. Tako vidimo, da imajo Čehi prevedenih 22 knjig Cankarja in 13 knjig Meška, ki sta izmed slovenskih pisateljev najbolj znana Čehom. Dalje so prevedeni Prešeren, Finžgar, Novačan, Pregelj (Plebanus), Levstik (Pravica kladiava), Tavčar, Erjavce (Huzarji), Jurčič, Golnar (Rošlinka), Govekar (Oh te žene!), Gregorčič, Gradnik, Kmetova, Kette, Kraigher (Kontrolor Škrobar), Kvedrova, Mole V. Sket (Miklova Zala), Sorli (Človek in pol), Vošnjak, Zupančič (Solnčnice?); dalje mladinske knjige Rapetove in Slapakove, Pivkovi vojni spomini in celo — Vodiška Johanca! — To bi bili vsi avtorji, ki jih navaja ta statistika. Pogrešam pa Erjavčevih »Slovenec«, knjigo, ki jo je prevedel član pripravljalnega odbora dr. Vybiral. Po tem bi človek sklepal, da se to ni slučajno zgodilo! — Drugo polovico zavzemajo knjige, ki so prevedene na jugoslovansko jezike iz češčine oz. slovaščine. Nas zanima pri tem samo to, da seznaj na slovensko prevedenih knjig obsega prav toliko strani kot na srbsko hrvaško skupaj. Iz tega sledi, kar je potrjeno tudi iz zgodovine, da smo bili v vseh oziirh Slovenci od vseh Jugoslovancev politično in kulturno

v najtesnejših zvezah. In to moramo ostati tudi v bodoče.

● **Jugoslovansko-češkoslovaška liga** se ob tej priliki lepo zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri razstavi ter izreka v imenu predsednika razstave g. dr. Volfa zahvalo tudi vsem časnikom in založbam, ker so poslali v Prago svoje knjige. td.

Balokovičev koncert v Mariboru

Z nestrpnim in napetim pričakovanjem je sprejel Maribor velikega violinskega virtuozga g. Zlatka Balokoviča, ki je po sijajno uspelem nastopu v Ljubljani priredil v petek, 8. t. m. violinski koncert v mariborskem Narodnem gledališču.

V nizu pestro sestavljenega sporeda smo čuli v prvem delu Händlovo sonato v g-molu, iz katere je odsevala vsa njena jasnost in prozornost. Spontano so poslušalci zaživelj z umetnikom ob sledečem Mozartovem Rondu, ki jo nadvse verno karakteriziral komponistovo podrobno uglajenost in igrivo živahnost. Sledila sta Bachov Adagio ter Pugnani-Kreislerjev Præludium in Allegro. Svoj višek je dosegel g. Balokovič z Mendelssohnovim koncertom v e-molu. Oba — violinist in pianist g. Hellmut Eerwald — sta v vzporedno enovitem in vse-skozi popolnem podajanju izpržno segla skladbi do vseh njenih tehnično umetniških in grazično muzikalnih globin.

Po odmoru je sledil drugi del krajših in učinkovitih skladb, kjer smo slišali Chaussonov »Poëme, Rimkega-Korzakova »Himno soncu in majske hrošče«, Albenizov »Tango«, Palmgrenovo »Humoresko«, Manojlovičev »Ples vdove« (Z. Bolokovič posvečeno skladbo), Slavenskega »Jugoslovansko pesem in ples« ter Smetanovo »Iz moje domovine«.

Med točkami, ki jih je virtuoz po končanem programu burno pozdravljen udal, je žel

Od gostije v smrt Teden dni je ležal mrtev v Pesnici

Maribor, 12. marca.

Na pustno nedeljo, dne 3. marca so imeli pri posestniku Ermutu pri Sv. Križu nad Mariborom veselo gostijo. Zenil se je sin 70-letnega prevžitarja Matije Ermuta in dogodek se je ob navzočnosti številnih svatov radostno obhajal. Od poroke, ki se je vršila pri Sv. Kunzoti, gredo so jo svatje zavili v gostilno. Sredi najlepšega razpoloženja se je dvignil ženinov oče, stari Matija Ermut, vzel palico in klobuk ter dejal, da se bo za trenutek odstranil. Svatje so ga dolgo čakali, ker pa starčka ni bilo nazaj, so mislili, da je odšel naprej proti domu ter so brezskrbno šli za njim. Doma pa Ermuta zopet ni bilo. V zli slutnji so ga šli iskat, pa ga niso

našli. Naslednjega dne so prijavi zadevo orožnikom v St. Jurju ob Pesnici, ki so začeli takoj s preiskavo. Iskali so starega prevžitarja doma in v vsa sosseka. Čez nekaj dni so našli ob Pesnici njegov klobuk in palico ter domnevali, da je našel smrt v vodi. Preiskali so strugo v znatni daljavi, vendar zaman. Šele včeraj, po enem tednu neumornega iskanja so našli na njegovo truplo, ležeče v Pesnici. Smrt starega prevžitarja bo težko pojasniti. Mogoče je bil zgolj nesrečen slučaj. Nekoliko vinjen starček si je šel hladiti glavo na sveži zrak, pri tem pa je zašel od potoka ter padel v globoko strugo Pesnice in utonil. Namerno dejanje je skoro izključeno. Tragična smrt starega moža je povzročila v vsem okolišju splošno sočutje.

Ako je glavobol posledica zapeke

2-3

ARTIN-DRAŽEJE

Dr. Wandera

vzete zvečer, omogočajo Vam drugo utro lahko izpraznjenje. Dobe se v vseh lekarnah v škatljah po 12 dražej Din 8— in vrečkah po 2 dražej Din 1'50.

Oglas reg. pod Š. br. 7724/34.

Kaj pravite?

Londonški časopisi javljajo bogatim lastnikom (lastnicem) plemenitih in neplemenitih psov, da je odprla gospa X. v neki imenitni londonski ulici najmodernejše urejeno »menzo« za pse, kjer dobijo četveronožci lahko popolno hrano (juha, meso, prikuho in še kaj sladkega), ali pa samo po jedilniku izbrane ali pa posebej naročene jedi. Psi imajo na razpolago tudi kopalnico; če pa imajo poleg jedilnice še kakšen salon za kvartanje ali pa kavarno in kadilnico, ali pa če imajo v hiši več stebrov namesto znanega »W. C.«, tega časopisi ne povedo. Povedo pa, da je gospa »hotelirka« tudi lastnica posebnega salona za pasje kozmetiko, kjer si daje pasje lepote in pasji »gigerli« svojo dlako frizirajo po najnovejši modi — možno je tudi trajno kodranje...

Nekdaj je bilo na svetu tako urejeno, da so bili nekateri ljudje »svobodni«, drugi pa so bili njihovi sužnji brez človeških pravic, torej neke vrste »psi«. Za to vrsto »psov« pa so gospodarji dobro skrbeli, skoraj tako dobro, kakor skrbje za dobro londonski bogatini za svoje cučke, ker so jim ti »psi« delali in tako množili njihovo bogastvo.

Dandanes smo pa vsi ljudje svobodni in v Evropi takih sužnjev, za katere bi gospodarji skrbeli, ni več. Današnji bogati svet skrbi, kakor kaže londonski primer, samo še za prave pse — za človeške ne več!

Kaj pravite, g. urednik, kaj je dandanes boljše: ali biti svobodni človek, za katerega se nihče ne briga, ali pa staroški suženj oziroma londonski pes, ki mu gospodar kupi vse, kar si le more pozeleti pase srce?

Trpinčenje živali

Ljubljana, 12. marca.

Edinstven primer brezsrčnosti in surovosti neznanega zlikovca so imeli priliko videti maloštevilni pasanti v ponedeljek ponoči na Krekovem trgu v Ljubljani. Med lesenimi lopami in bivšo Mahorovo hišo ima mestna občina skladišče za pomete in tržne delavce. Iz tega skladišča so ljudje že zvečer slišali glasno, pretresljivo miškanje. Izza odprtine pri zaklenjenih vratih je gledala mačka glava. Ljudje, ki pač niso slutili, v kakšni stiski je uboga žival, so hodili mimo in nihče se ni zanimal zanj. To pretresljivo miškanje pa se je glasilo še pozno v noč, zato so nekateri postali pozorni. Mačka, krasen eksemplar s snežno belo dlako, je nepremično čepela na svojem mestu in se ni umaknila niti tedaj, ko so se ji približali. Eden izmed trojice poznih pasantov je splezal čez visoka vrata v notranjost in posvetil. Zgrozil se je ob prizoru nečloveške brezsrčnosti, ki je imela tu svoje prste zraven: mačka je imela okoli telesa zadrgnjeno zanko iz drobne, ostre žice. Zanka je bila pritrjena k bližnji tržni stolici, tako da je bilo prizadevanje uboge živali, da bi se rešila, zaman. Zanka se ji je že tako hudo zajedla v telo, da je krvavela na več krajih. Po dolgem trudu se je reševalcu posrečilo osvoboditi jo trpljenja in bolečin. Hvaležno se je še ozrla rešitelju v obraz, potem pa se je počasi in z muko odplazila v noč. Čeprav je pisec teh vrstic proti vsaki telesni kazni, bi neznanemu surovežu brez vsake srčne kulture prav iskreno privoščil, da bi tudi njemu kdo nataknil zanko okoli vratu in ga pustil v takšnem položaju vso noč. Potem bi se mu morda odprle oči in bi spoznal, da občutita telesne bolečine enako oba: človek in žival.

največ odobravanja »Schubertov Ave Maria, ki je bil en sam živo doživet izraz umetniške notranjosti.

Izvajanje je bilo vseskozi na odličnem umniškem višku. G. Boloković ne obvlada le svojih gosli v izredni tehnični spretnosti in preciznosti, ampak zna tudi v svoj meliko pojoči instrument vložiti sebe samega z vso prepričevalno pristnostjo. Zatorej njegovo izvajanje ob prav enako dovršenem spremljevanju pianista ni bilo le stilno razumevano in tehnično popolno podajanje skladb, marveč hkrati tudi čudovito homogeno sodoživljanje obeh umetnikov in njuno samostojno umniško ustvarjanje.

Ni čuda, če sta g. Baloković in g. Baerwald na tem večeru tako neposredno v živo zajela vse poslušalce in jih popolnoma prevzela. Saj so ob koncu kar obsedeli in si želeli še in še.

Merodajnim krogom, ki so Mariboru preskrbeli tolik umniški užitek, vse naše hvala in priznanje!

Bb.

Josip Horvat: „1848“

Izvanredno izdanje Matice Hrvatske, Zagreb 1934. Str. 248.

Zadnja leta se je Matica Hrvatska z dotokom mladih vidno prerodila kakor dokazuje njeno živahno delovanje in izdajanje rednih in izrednih znanstvenih in leposlovnih del. Tako je pred kratkim izdala I. del (»Pomlad«) Horvatovega »reporterskega sprehoda v čas pred osemdesetimi leti«.

Kaj naj rečemo o Horvatovem delu »1848«, ki po lastni avtorjevi izjavi nima pretenzij, da bi ga imenovali roman, marveč nam hoče nuditi le bolj ali manj povezane slike ljudi, družbe, razpoloženj, lepih velikih sanj in »čemerodna probudjenja«. S tem je pisatelj sam najbolje in najlepše označil I. del svoje »Četrdesetosem«, kjer nam v šestih poglavjih riše dogodke burnega 1848. leta in zlasti še njih odmev na Hrvatskem, ali bolje v Zagrebu:

Smrtna nesreča pri podiranju dreves

Planina pri Sevnici, 12. marca.

Tragičen slučaj se je pred par dnevi zgodil v naši župniji, ki je v vsem okolišju vzbudil iskreno sočutje. V gozdovih pri Spanovih so podirali drva. Skrbna gospodinja Ernestina Špan se je podala v gozd, da pregleda, kako delo napreduje. Nič hudega slutnje je opazovala svoje delavce, ko nenadoma s silne strmine pridrvi težak hrastov hlošč in jo zadene s takšno silo, da je odletela več metrov vstran in čez par trenutkov v nezavesti izdihnila. Rajna je bila skrbna krščanska mati, ki jo tudi nenadna smrt ni presenetila. Saj je par dni prej pobožno prešla sv. zakramente. Težak udarec so pa doživeli otroci rajne. Pet jih je zapustila, najmlajši med njimi ima 8 let. — Naj v miru počiva!

— Pri prehlajenjih, hripi, vnetju vratu, zabreklosti bezgavk, živčnih boleznih, trganju v udih dobro dene, ako se s pol kozarcem naravne »Franz-Josef« grenčice poskrbi za vsakodnevno izpraznjenje črev. Po izjavah vseučiliških klinik se odlikuje »Franz-Josef« voda po zanesljivem učinku ob zelo prijetni porabi.

Novi grobovi

† Radeč. V nedeljo jutraj je po kratki in mučni bolezni previdena s tolažili sv. vere v 78. letu starosti, v krški bolnišnici bogu vdano zatisnila svoje blage oči tuk. meščanka-posestnica gospa Marija Frank roj. Christof. Pretna vest, ki se je z bliskovito naglico razširila po mestu, se je zdelala ljudem docela neverjetna, ker smo videli gospo pred petimi dnevi še na ulici. Pokojna zapušča tri ugledne sinove, ki žive v Zagrebu in Splitu. Pogreb predrage pokojnice bo danes 13. marca ob 10 dopoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče.

† V Novem mestu je umrl vzoren katoliški mož in dolgoleten naročnik »Slovenca«, g. Ignacij Medved, oficijal drž. žel. v poklju. Rajni je bil zaradi svoje ljubeznivosti splošno priljubljen, znan pa tudi po kremenitem značaju in poslednem krščanskem življenju. Njegove mnogoštevilne znanke obveščamo, da bo pogreb danes ob pol 3 popoldne na smišelskem pokopališču.

† V Ljubljani je umrl g. Andrej Gril, poštni zvičnik v pok. Pokopali ga bodo v četrtek ob pol 3 popoldne.

† V Podsedri je včeraj mirno v Gospodu zaspala ga. Ana Škerbecova. Doživela je lepo starost 78 let. Pogreb bo v četrtek ob 10 dopoldne.

Naj blagim rajnim sveti večna luč! Žalujemo svojem našo iskreno sožalje!

25% popusta 25%

od

cerkvenih govorov dr. M. Opeka

dobi kdor kupi

celo zbirko do 15. III. 1935

Cela zbirka obsega 24 zvezkov ter stane nevezana Din 466— s popustom pa samo Din 349'50.

H. Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva 2

Koledar

Sreda, 13. marca. (Kvatre.) Teodora, mučenka; Rozina, vdova.

Osebnosti

— Odlikovani so: z redom Belega orla petega razr. kapetan fregate Ivan Levec; z redom Jugoslovanske krone petega razreda strojni major Rudolf Širola; s kolajno za vojaške vrline poročnik fregate Matija Podkrajšek; z zlato kolajno za vestno vršenje službe mornariški narednik-vodnik I. razreda Hugo Gros in s srebrno kolajno za vestno vršenje službe mornariški narednik brodarške stroke Alojz Jerman.

— Razrešeni so službe rez. častnika peh. kapetan I. razr. Alojzij Kramberger in peh. poročnika Stanko Kreč ter Dinko Fabris.

— Iz sodnopisarske službe. Zvaničnica pri okrajnem sodišču v Dolnji Lendavi Irena Apatičeva je pri apelacijskem sodišču v Ljubljani napravila I. pisarniški in zamliškoknjižni izpit. — Za uradniška pripravnika X. skupine sta imenovana Konrad Tovernik, zvaničnik pri okrajnem sodišču v Celju, in Simon Železnik, zvaničnik pri okrajnem sodišču v Ptuj. — Za zvaničnika II. skupine je postavljen Anton Videničnik, jetniški paznik pri okrajnem sodišču v Mariboru. — Za zvaničnika III. skupine so postavljeni: Ivan Jurjevčič, služitelj pri okrajnem sodišču v Ljubljani ter dnevničarji-zvaničniki: Marija Jezerčnikova, Prevalje, Ana Remčeva, Ljutomer, Terezija Rifeljova, Kranjska gora, Milena Kosmova, pri apelacijskem sodišču v Ljubljani, in Ljuba Ferenc, Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

Ostale vesti

— Gregorjevo vreme. Sv. Gregor je včeraj tičke oženil. V dravski banovini in tudi drugod je bilo včeraj lepo in jasno vreme. Na Gorenjskem je jutraj pritiskal mraz ter je znašala jutranja temperatura do —10° C. V Ljubljani je bila najnižja temperatura —2° C. Za sedanjim vremenskim položajem je prav značilno izredno visoko barometrično stanje, kajti barometr že 2 dni kaže nad 775 mm. V vsej svoji krasoti so se včeraj popoldne videle Kamniške planine in Karavanke, kakor tudi Julijske Alpe. Ker je bila nedelja, dan 40 mučnikov, tudi razmeroma lepa, je pričakovati, da bo marec razmeroma lep, suh.

— Z »ostilničarskim kongresom«, ki bo dne 16. marca v Zagrebu, bo zvezana razstava in poskušanja hrvaških vin, kakor tudi vseh potrebščin, ki so gostilničarjem podjetjem neobhodno potrebne. V soboto popoldne po kongresu in nedeljo, dne 17. marca, pa bo revija pomladanske mode. Polovična vožnja po železnih dovoljenja, legitimacije se dobe pri železniških blagajnah.

— V dveh mesecih nad 242.000 Din za kolke. Sodni posli pri okr. sodišču v Ljubljani so bili prva dva meseca letos prav živahni. Stranke so že na sodnih taksah v kolkih plačale 242.800 Din. Za razne pravde in opominjalne tožbe je bilo že letos januarja in februarja plačano 52.005 Din. Mobilizirane in realne eksekucije so se zelo pomnožile napram lanskemu letu v teh mesecih. Samo za razne takse je bilo letos na obeh izvršilnih oddelkih plačano 75.773 Din. Tudi zemljiška knjiga zaznamuje letos prav živahne in velike transakcije, kajti v dveh mesecih je bilo plačano že za kolke 62.716 Din. Letošnji februar je bil v pogledu sodnih poslov mnogo živahnejši kot januar. Februarja je bilo celotno plačano na taksah 132.713 Din, samo za zemljiškoknjižne zadeve 42.117, dočim januarja le 20.599 Din.

— Pri ishljasi sledi na kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, popite jutraj na tešče. Brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

— Zanimivi procesi na vidiku. Proti koncu marca in aprila meseca se bodo pri ljubljanskem okrajnem sodišču vršili prav zanimivi, veliki kazenski procesi. Preiskava v zadevi roparskega poba vpkopjene paznice Kalanove v Soteski št. 5, je končana. Državni tožilec je proti obema roparskega napada osumljenima mladeničema že sestavil daljšo obtožnico. Proti obema se bo glavna obravnava vršila aprila meseca.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 56 objavljajo, da je državno pravdnostno v Zagrebu prepovedalo prodajati št. 9. tednika »Nova Danica«, ki se tiska v Zagrebu.

— Z odlokom ministrstva za notranje posle pa je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej koledarja »Hrvatski list« in Danica hrvatska za 1935. leto, ki sta izšla v New Yorku.

Kamnik

Volite v odbor meščanske korporacije, ki so bile v nedeljo, 10. marca, in za katere je vladalo tolikšno zanimanje med meščanstvom — saj je bil boj zelo hud in se ni moglo nič jasneje prerokovati — so pokazale pravo razpoloženje: zmagala je opozicija s 6:3, in sicer je g. Neržima dobil šest odbornikov, g. Lap pa le tri.

Celje

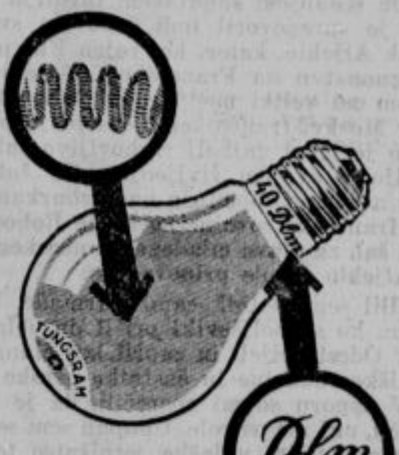
— Sestanek delovnega občestva učiteljstva kmetiko-nadaževalnih sol v Celju bo v soboto, 16. marca v okoliški deški šoli. Na dnevnem redu je poročilo načelnika kmetijskega oddelka g. inž. Zidaniška o najvažnejših akcijah kr. banke uprave za pospeševanje kmetijstva, nadalje referat svetnika g. Krošla o življenju v kmetijsko-nadaljevalnih šolah itd.

— Za regulacijo Savinje iščejo brezposelne delavce. O tej kočljivi zadevi smo že večkrat pisali. Več sto brezposelnih delavcev iz Celja in okolice je v zadnjem času stalo dan za dnem na tukajšnji Borzi dela, pričakujejo, da se bo že začelo z deli na Savinji. Brezposelnosti so tudi že z deputacijami intervenirali na različnih mestih. Sedaj pa kar naenkrat zvemo, da išče Borza dela za dela pri regulaciji Savinje 50 delavcev. Nerazumljivo se nam zdi to postopanje. Saj itak vemo, da je sedaj zaposlenih v Tremerjih šele kakih 12 delavcev, celjska Borza dela ima pa po zadnjem izkazu prijavljenih 767 brezposelnih moških delovnih moči. Po naši pameti naj se najprej zaposle te brezposelne moči, potem naj se šele iščejo druge. Mogoče je pa ta stvar v kaki zvezi z mezdami, zaradi česar bi prosili vodstvo tukajšnje Borze dela, naj bi nam dalo v tem oziru malo pojasnila.

— Krošnjar odnesel samokres. V delavnico puškarija g. Alberta Rutarja na Slomskem trgu je prišel nek krošnjar ponujati suho robo in med tem tudi vprašal, če je naprodaj kak star samokres. Na to vprašanje se je g. Rutar obrnil, hotel vzeti iz omare nekaj starih samokresov, v tem je pa neznan krošnjar vzel z mize 300 Din vreden browning, ki ga je imel g. Rutar v popravilu. Neznani krošnjar je nato odšel.

— Dve nesreči. Alojzija Pirca, 30 letnega brze. poselnega delavca iz Loke pri Trbovljah, je nekdo na cesti sunil takle nesrečno, da je Pirc padel in si zlomil levo nogo. — Jutrišek Ana, 35 letna žena zidarskega pomočnika iz Gotovelj, je doma sekala drva in se vsekala v levo roko.

Do 20% več svetlobe

za manj denarja

TUNGSRAM

nitka v dvojni vijajnici svetlobna množina v dekalumenih

Tržič

Na odru »Našega doma« smo tudi v letošnji sezoni gledali že veliko lepih predstav. Izreden užitek pa smo imeli preteklo nedeljo, ko je bila podana Makarjeva »Povest o izgubljeni Martici«. Z bučnim smehom so gledalci gledali začetne prizore, resno so postajali razpoloženi, ko so spremljali ubogo Marto v plesni šoli z zakladom Marijine svetinje in premnogim so prišli v oči solze, ko se je izgubljena hčerka vrnila nepokvarjena zopet v naročje slepe matere. V tej igri govori v resnici g. Janko Makar kot nedosegljiv šaljivec, a tudi pridiguje kot preskrbnik katehet! Vloge so vsi igralci izborni rešili, scenerija je bila prvovrstna in izredno zadovoljen je vsakdo zapuščen dvorano. Opozarjamo, da bo igra ponovljena v nedeljo ob 4 popoldne.

Smrtna nesreča je zadela družino čevljar-skega pomočnika Jercha Striletna Čvetka je bila v soboto samo za trenutek sama v kuhinji, pa je odprla vrata štedilnika in ogenj je kmalu objel njeno obleko in telo. Težko ožgano so takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je dekletce v nedeljo dopoldne umrlo.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 13. marca: 12.00 Jugoslav. operni povelj na ploščah 12.50 Poročila 13.00 Cas, Koranice velikih mestov na ploščah 18.00 Plošče po željah 18.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 19.00 Sokol: Skrb za naša kolska naraščaja (J. Periot) 19.30 Cas, jedilni list, program za četrtlet 19.50 Nae, ura dr. Pavel Turner (dr. Fr. Baš) 20.00 Govor ministra Maruške, prenos iz Beograda 20.40 Prenos koncerta orkestra Glasb. Matice iz Maribora 22.00 Cas, poročila 22.15 Radijski orkester 23.00 Esperanto: Jugoslav. gledališka umetnost.

Drugi programi:

SREDA, 13. marca. Beograd: 20.00 Skladbe Ipolitova Ivanova 21.30 Radijski poptouri 22.30 Nar. pesmi — Zagreb: 20.00 Ljubljana — Dunaj: 17.10 Cel. glasba 19.30 Sladrske pesmi 21.00 Ubogi norci, igra, Bahr 22.10 Glasba za dve violini 23.30 Avstrijske pesmi in plesi (plošče) — Budimpešta: 19.15 Petje 19.30 Izra 22.30 Cigan. glasba 23.15 Jazz — Milano: 17.30 Valčekov sen, opera, Strauss — Rim-Bari: 17.00 Zabav. glasba 21.00. Prenos opere — Praga: 19.35 Sopotadi in pesmi in glasbi 20.05 Ork. konc. 22.00 Plošče — Bratislava: 19.30 Nove slovaške tango-sone — Varšava: 20.35 Petje 20.00 Plošče 21.00 Chopinova klav. glasba 21.40 Trio za violino, celo in klavir, Malinowski 22.15 Plesna glasba — Berlin: 18.30 Kom. ork. 21.00 Simfon. koncert — Köln: 19.00 Rad. orkester 20.45 Pesmi Huga Wolfa — Hamburg: 19.15 Regiment po čisti gre 20.45 Zabav. glasba — Bratislava: 19.00 Plošče 20.45 Izra — Lipsko: 19.00 Vol. godba 21.15 Prenos iz Helsinkforsaa: 19.00 letnica eposa Kalevala — Köln: 19.00 Kabaret 20.45 Plošče in Händelove skladbe — Frankfurt: 19.00 Köln 20.45 Zenski kabaret o moških — Stuttgart: 19.00 Koranice 20.45 Frankfurt — Monachovo: 19.00 Rad. ork. 20.45 Frankfurt — Zürich: 19.15 Petje 19.50 Zab. glasbe in slegerji 21.10 Dvoranov koncert — Strassburg: 18.00 Kom. glasba 21.30 Kržarska vojna otrok.

Filatelija

Posuarje. V kolikor je doslej znano, so imeli od cel tujega vojaštva v Posuarju italijanski in švedski odredi svoje urade vojne pošte. Italijansko vojaštvo so je posluževalo italijanski znanik, ki so se zigosale z žigom: Comando Truppe Italiane Nella Saar, švedsko vojaštvo pa švedskih znanik z žigom: »Svenska Bataljonen Saar«. Znanke Posuarja so se z 28. februarjem letos vzele iz prometa. Uporabljajo se sedaj spominske znanke, izdane v Nemčiji povodom uspeha ljudske glasovanja v vrednotah 2, 6, 12 in 35 pf. (glej »Slovenec« št. 42 z dne 20. febr. 1933), v ostalih vrednotah pa znanke Nemčije. — Mešani frankatur tedaj ne bo. — Poštni urad Saarbrücken 2 uporablja od 1. marca dalje poleg običajnega žiga tudi poseben žig: »Deutsch ist die Saar« z začetnimi notami »Posaarske posmi«. — Kdor želi, da se njegovo pošiljko opremi s takim žigom, mora isto prodložiti poštnemu uradu Saarbrücken 2 v omotu z napisom: »Briefsendungen für die Sonderstempelung«.

O znanakah Zvezce narodov smo že poročali v »Slovenec« št. 13 a z dne 16. januarja 1935. — Sedaj se je vrsta teh znanik povečala: z znaniko švicarske zvezne republike v vrednosti 5 rap (modrozeleno) s prejšnjim »SOCIETE DES NATIONS«.

Ustanovni občni zbor Filatelističnega kluba Ljubljana bo dne 16. t. m. ob 8 v salonu hotela Struhal. Vabljeni so vsi člani, začetniki in vsi oni, ki se zanimajo za filatelijo.

Občni zbor Sloven. filatelističnega društva se je vršil dne 6. marca 1935 ob številni udeležbi članov in članic v prostori restavracije »Zvezda«. Iz predsedniškega in tajniškega poročila posnemamo, da je v zadnjem letu beležila največjo zaoslugi Jugoslov. filatelističnega saveza domača filatelija neobčimljenim naredek na vseh poljih. Razni iniciativni predlogi, živahna časopisna propaganda, mnogi strokovni članki v filatelističnih in dnevnih novinah dokazujejo, da se žvrsto gradijo podlage za filatelistični kongres leta 1936 v Ljubljani. Zadovoljivo je tudi blaginjsko stanje, kljub temu, da stavlajo nove razmere na blaginjsko velika zahtevke. Pri volitvah je bil izvoljen enoglasno dosednji odbor.

Šahovski svetovni mojster Aljehin pripoveduje

Šahovska igra za življenje

„Najbolj razburljiva šahovska igra v mojem življenju“

Ob sedanjem šahovskem turnirju v Moskvi je spregovoril tudi šahovski svetovni prvak Aljehin, kateri kot rojen Rus prebiva v izgnanstvu na francoskem. Aljehin je z ozirom na veliki mednarodni šahovski turnir v Moskvi francoskemu časopisju povedal »kako je igral najbolj razburljivo šahovsko partijo v svojem življenju«. Ta šahovska partija močno spominja na razburkane čase iz francoske revolucije, ko je Robespierre igral šah za glavo mladega francoskega grofa. Aljehin takole pripoveduje:

»Bil sem stotnik carske armade. Kmalu potem, ko so boljševiki prišli do oblasti, so me v Odesi prijeli in zaprli kot člana stare plemiške roduvine in častnika carske armade. V zaporu so mi sporočili, da je Trocki uradniki čke so stopili v mojo celico. Za njimi je stopil peti mož, ki sem ga po slikah takoj spoznal, bil je ljudski komisar Trocki. Eden izmed čekistov me je ogovoril: »Stotnik Aljehin, sodrug Trocki bi s teboj rad igral partijo šaha.« To reki je položil na malo mizico šahovnico. Mizica je stala pri oknu moje celice.

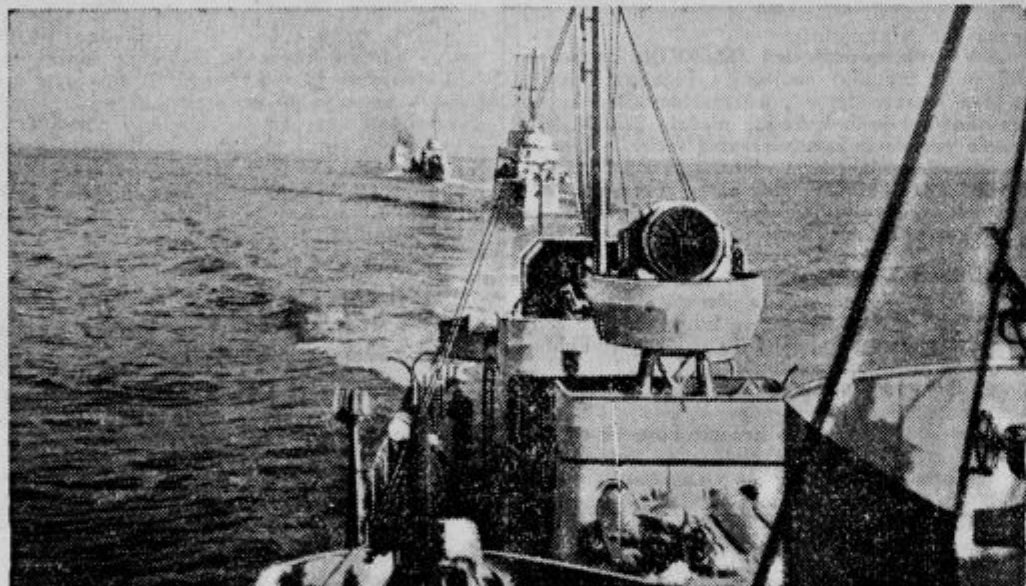
Vedel sem, da je Trocki strasten šahist, ki že dolgo igra šah, vedel sem tudi, da je v krogu ruskih beguncev v Evropi veljal za močnega igralca. Mnogo let je šahiral po šahovskih kavarnah na Dunaju, v Berlinu, Zürichu, Parizu in Londonu. Cele popoldneve in večasih tudi cele noči je presedel pri šahovski deski.

Ko so drugi postavljali šahovske figure, je Trocki molče stal tam zadaj in gledal. Čutil sem, da me gleda. Nazadnje je pristopil in sedla sva si nasproti k mizici. Vprašal sem ga, ali želi imeti črno ali belo barvo. On pa je zamahnil z roko, češ, naj jaz odločim. Izbral sem si bele figure. In začela se je najbolj zanimiva šahovska partija v mojem življenju.

Vedel sem, da mi med šahovsko partijo niti za trenotek ne grozi kaka nevarnost. Vendar pa sem imel občutek, da je od te partije odvisno moje življenje. Nisem pa vedel, ali naj zmagam, ali pa naj se dam premagati. Zato sem nekaj časa nalašč napadno vlekel, da bi svojemu nasprotniku omogočil zmago. Trocki pa me je samo enkrat pogledal in uprl vame svoje oči, nakar je, ne da bi bil zinil besedico, mirno igral naprej. Končno sem sam sebi dejal, da je vse-kakor brez pomena uganjati tako taktiko, ko nisem vedel, ali je prava, ali napačna. Zato sem poslej igral tako, kakor je z ozirom na stanje figur na šahovnici bilo potrebno in kakor bi bil igral tudi ob drugačnih razmerah.

Končno sem igro dobil. Malo prej, preden sem napovedal Trockemu šah-mat, je Trocki vstal in izjavil, da je premagan. Po teh besedah se je priklonil in s svojim spremstvom zapustil mojo celico.

Drugo jutro so mi izročili listino, na kateri je bil podpisan Trocki. Bil sem svoboden, in sem smel oditi iz Rusije. To je bila najbolj razburljiva igra mojega življenja, čeprav gotovo ne najtežja.

Uporno grško brodovje se je udalo vladi. Le križarka »Georgios Averof« (na sliki) je pobegnila

Beg pred smrtjo

Iz Madrida poročajo, da je tamkaj ta-le dogodek povzročil veliko razburjenje:

V madridskih ječah je bilo zaprtih petnajst častnikov, po večini mladih ljudi, ki so se bili udeležili oktobrske revolucije. Vojaško sodišče jih je že obsodilo na smrt. Vplivni sorodniki in prijatelji obsojencev so si prizadevali, da bi se sodbom omilila in da bi bili pomiloščeni. Vendar je vse prizadevanje bilo zaman.

Določen je bil dan, ko bodo ustrelili vseh petnajst častnikov na enkrat. Ko so prišli po nje v ječo, da bi jih peljali na morišče, je bila ječa prazna. O obsojenih ni bilo sledu.

Začeli so preiskovati, kako so obsojenci mogli pobegniti. Pod neko posteljo so končno našli odprt podzemeljski rov, katerega so na smrt obsojeni v zadnjih tednih z velikim trudom izkopali, da bi ušli smrti. Ko so rov bolj natančno preiskali, so ugotovili, da se rov vije pod zidovi ječnišnice ter da končuje v velikem podzemeljskem odvodnem kanalu. V ta kanal so pribežali obsojenci le nekaj ur pred smrtjo.

Do kanala so lahko zasledovali njihov beg. V kanalu pa je seveda izginila vsaka sled. Sodiijo, da so obsojeni v dveh letalih pobegnili čez mejo.

Roman za mlade in stare

22

EMIL IN DETEKTIVI

Spisal E. Kästner, poslovenil M. Kunčič.

»Potrebujemo tudi nekaj hrane,« se je spomnil Emil. »Ali ne bi bilo dobro, da bi nekateri skočili domov in prinesli narezke z žemljicami?«

»Kdo stanuje najbližje?« je vprašal profesor. »Ti, Friderik prvi, Mihec, Tonček, Janko in Stan-ko. Torej podplate pod pazduho! Prinesite nam karkoli za pod zobce.«

Petorica detektoev je zdrvela proč.

»Butelci neumni!« se je razsrdil Janezek. »Toliko besedičite o jedi, telefonu in drugih rečeh. Kako pa boste ujeli lopova, tega ne poveste. Vi... vi šolski nadzorniki! Nobena hujša psovka mu ni prišla na misel.

»Ali imate aparat za prstne utise?« je vprašal Jurček. »Nemara je capin, ko je pouzmal denar, imel celo gumijaste rokavice na sebi. Potem mu sploh ničesar ne bomo mogli dokazati.«

Jurček je prebral že dva in dvajset detektivskih romanov. In to, kakor vidimo, z uspehom.

»Kaj se boš širokoustil?« je ogorčeno zakričal Janezek. »Napadalna četa bo kratkomalo izkoristila prvo priložnost, ki se ji bo nudila, in razbojniku denar, katerega je pofulil, spet vzela.«

»Saj veš kako!« ga je zavrnil profesor. »Če mu denar s silo vzamemo, potem smo prav takšni tatovi, kakor je on sam.«

»Ne bodi smešen!« je vzkliknil Janezek. »Če

meni kdo nekaj ukrade, in mu jaz vzamem nazaj, vendar nisem tat!«

»Pa si,« je profesor vztrajal pri svojem.

»Ne čakaj takšnih neumnosti,« je zarenčal Janezek.

»Profesor ima prav,« je povzel besedo Emil. »Če komu naskrivaj nekaj vzamem, sem tat. Ali to pripada njemu ali meni, je vseeno.«

»Tako je,« je pritrdil profesor. »Sicer pa, gospoda moja, to besedičenje ni vredno počenega groša. Zanka je pripravljena. Kako bomo vanjo ujeli zločinca, še ne vemo. Pa bomo počasi iztuhali tudi to. Na vsak način pa nam mora denar prostovoljno vrniti. Krasti bi bilo nespametno.«

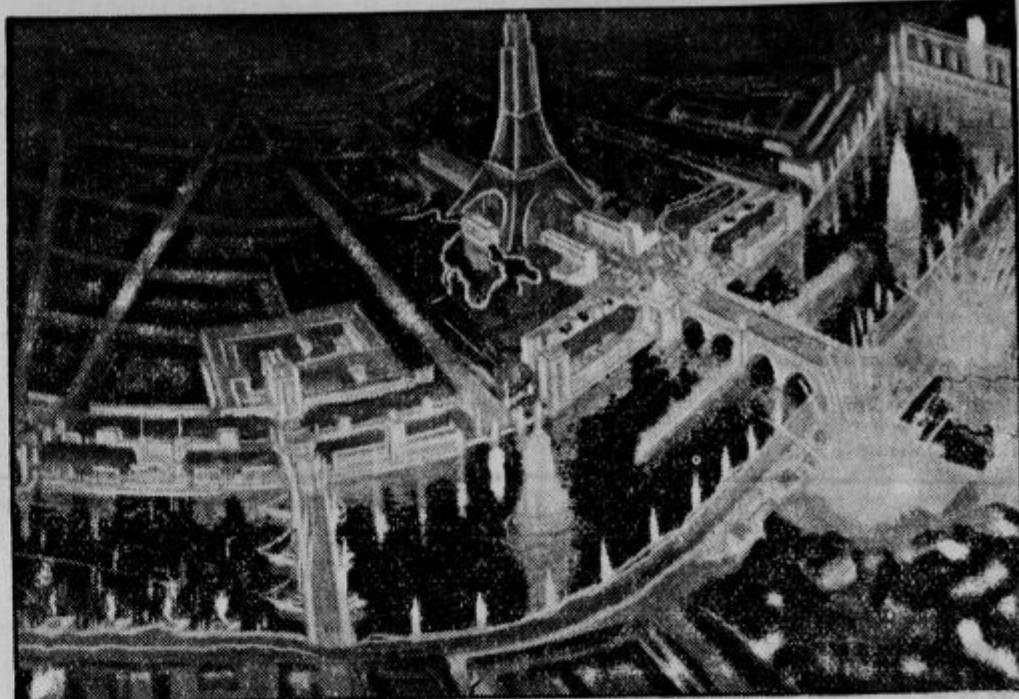
»Tega ne razumem,« se je priključil Janezko-vem mnenju še mali Torek. »Kar je moje, vendar ne morem ukrasti! Kar je moje, ostane moje, čeprav leži v tujem žepu!«

»To se vse lepo sliši,« je zamodroval profesor. »Deloma, to moram priznati, imaš prav. A sodišče te kljub temu obsodi. Takšnih zamotanih reči včasih niti odrasli ne razumejo. Tako je in nič drugače. Konec besedi!«

»Pa naj bo tako, kaj me briga,« je Janezek malomarno skomignil z ramo.

»Bodite previdni in spretni, kar se da! Ali se znate dobro plaziti?« je vprašal Jurček. »Če boste nerodni, se bo obrnil in vas zavohal. Potlej pa — zbogom denar!«

»Da, zelo spretno in previdno ga morate zasledovati,« je pritrdil mali Torek. »Zaradi tega sem vam pa rekel, da me boste potrebovali. Jaz se znam imenitno plaziti. Prav lahko bi nadomestoval policijskega psa. Tudi lajati znam.«

Pariška razstava leta 1937 bo takole razsvetljena.

Pol milijona vohunov v Evropi

Samo ženskih vohunk je 300.000 - Deset vohunk pred sodniki

Kakor v prvih mesecih svetovne vojske, tako tudi sedaj, in še veliko bolj slišimo o vohunih. Vohuni svet kar preplavljajo. In sedanjí vohuni so sposobnejši, kakor pa so bili pred 20 leti. Danes je treba vohuniti za bolj učenimi skrivnostmi, kakor pa so mobilizacijski načrti, trdnjave, vojaška moč itd. Danes vohunijo za stroji, motorji, kovinami, produkcijo itd.

V nekaj dnevih se bo v Parizu začela obravnava proti 10 vohunkam, ki so raznih narodnosti. Med njimi pa ni niti ene, ki bi bila podobna nekdanjim vohunkam. One nekdaj so bile lepe ženske, te pa so skromne in preproste.

Sodiijo, da je v vsej Evropi kakega pol milijona vohunov, med njimi 300.000 žensk. Te ženske vohunke pripadajo vsem družabnim slojem: so plemkinje in delavke, mlada dekleta in stare gospe; de njejo med industrijskimi delavci, inženjerji, letalci, kemiki itd. Torej morajo poklic vsakega teh dobro poznati in študirati.

Med deseterico žensk, katere bodo sodili v Parizu, je najbolj zanimiva Američanka miss Marjorie Sediz. Študirala je na pariški univerzi v Sorbonni ter je mnogo občevala z literati. Čeprav je Američanka, tako dobro pozna starejše in novejše francosko slovnost ter modroslovje, da so se ji celo člani francoske akademije čudili. Bila je nepopisno spretna in drzna. Zasledili pa so jo zgolj slučajno, ne po njeni krivdi. Pri nekem tehničnem uradniku francoske letalske industrije so namreč slučajno našli notez, v katerem je bilo zapisano ime in telefonska številka miss Sediz. Zaradi tega je policija začela budno paziti na njo. Ona pa je tudi takoj začutila, da jo policija sumi, opazuje in zasleduje. Vendar se je obnašala čisto mirno, kakor bi nič ne bilo. Ko je šla na sprehod, je vedela, da za njo hodijo detektivi.

Kar mirno je hodila od izložbe do izložbe in gledala razstavljeno blago. Pri vходу v podzemsko železnico se je ustavila in zopet gledala v izložbo. Naenkrat se je naglo okrenila in izginila skozi vhod v podzemsko železnico. Detektiva, ki sta stala na drugi strani ceste, sta naglo planila za njo, a prišla prepozno, ker se je ta peljala z vlakom podzem-ske železnice. Sele čez tri dni so jo prijeli v Toulousu.

Druga ženska te družbe je Stahl Lidija, ki je bila v Rusiji rojena, a v Ameriki vzgojena. Dovršila je vseučilišče v Kolumbiji. Govori 25 jezikov. Gospa Stahl je vsakor edina bela ženska, ki dovršeno govori in piše kitajsko.

Tretja je Francozinja Mermot Marija, ki je dovršila na univerzi matematične

študije. Izbrala si je najtežjo matematiko, katero dobro obvlada.

Cetrta in peta sta gospe Salman in pa Aubry, ženi dveh francoskih raziskovalcev in znanstvenikov. Obe sta pri znanstvenem delovanju pomagali svojim možem.

Za čim in za koga so vse te ženske vohunice, sicer ni javno znano. Govore pa, da se je najbrže Amerika zanimala za francosko letalsko industrijo. Poleg tega so te ženske imele mnogo denarja, a so vkljub temu vse živele od sile skromno. Le pri izbiri svojih žrtev niso bile vse dovolj sposobne, kar je tudi najtežja naloga vsakega špijona.

Roka, ki je pribijala žeblje

Zgodovinskih romanov iz Kristusovih časov ne manjka. Vendar je treba za tak roman posebnega daru, da pisatelj zgodovinsko resnico in pesniško domišljijo spravi v sklad ter ju oblikuje v pretresljivo in dostojno celoto. Za ta roman, ki govori o življenju in smrti našega Zveličarja, je treba mnogo takta in spoštovanja. Pri nas je najbolj znan roman »Benhur«. V Londonu pa je pred kratkim izšla knjiga, katero je spisal J. Fletcher Ray, katera je dostojna vrstnica »Benhurja«. Ta roman ima naslov »Roka, ki je zabijala žeblje« (po angleško »The hand that drove the nails«). Ta roman pripoveduje zgodbo rimskega vojskega Scipijona, ki je Jezusa pribijal na križ. Razkriva nam boj vesti v srečo moža, ki se mora odločiti ali za zvestobo Rimu, ali za zvestobo svoji krščanski ženi in svojemu krščanskemu otroku. Kritika pravi, da je v tej knjigi nekaj takih prizorov, ki so po svoji lepoti nepozabljivi.

»Tetoviran si na roki? Ali barva pri umivanju ne gre proč?«
»Ne vem, ker sem šele pol leta tetoviran.«

NA KONCERTU

»Njegov glas me spominja na filmskega akrobata Tom Mixa.«
»Kako to mislite? Saj Tom Mix sploh ne zna peti.«
»Ta tudi ne!«

NAPREDOVAL JE

»Vaš poklic?«
»Kokosove orehe prodajam!«
»Ali ste se vedno ukvarjali s tem poslom?«
»Ne. Začel sem z navadnimi orehi, potem sem se pa osamosvojl in počasi napredoval.«

PREVEČ ZAHTEVA

Rešitelj: »Lahko bi si tudi sami malo pomagali! Ali prav nič ne znate plavati?«
Rešenec: »Plavati že znam. Ampak, prosim vas, kdo bo v takih trenutkih mislil na to?«

SMISEL ZA UMETNOST

Slikar Čopič odide v neko vas na letovišče.
Pa pride k njemu kmetica in mu reče:
»Oh, gospod Čopič, prejšnje leto ste za Gregca napravili tako lepo sliko z vsemi mogočimi barvami. Ali boste tudi letos kaj takega naslikali?«
»Prav rad, če vam je slika tako ugajala.«
»Nu, ugajala mi ravno ni, ampak muhe, veste, se tako lepo prilepijo nanj!«

Sport

Norvežani pridejo v Planico!

Danes se pričakuje prihod Norvežanov in tekom jutrišnjega

Nekoliko vznemirjenja je bilo opaziti zadnje dni v sportnih vrstah radi negotovosti, če bodo Norvežani letos skakali v Planici ali ne. Pa je razumljivo, saj oni vendar nosijo zastavo v smučarskem sportu, zlasti pa v skokih, katere občinstvo najraje gleda. Kakor znano, norveška smučarska zveza ni izdala dovoljenja svojim tekmovalcem za Planico, češ, da skakalnica ni primerna in da se naša zveza ni obrnila na njihovo zvezo, temveč naravnost na tekmovalce itd. itd., skratka, vzrokov za to je bilo več kot dovolj. Zato se je glavni tajnik JZSZ g. J. Gorec včeraj dopoldne in popoldne telefonično obrnil na merodajne čimtelje na Norveškem in posredilo se mu je dobiti zvezo z Oslo. Govoril je zelo dolgo z g. Kiellandom, predsednikom norveške zveze in potem še s predsednikom FIS-e, kapetanom Oestgaardom, katerima je bila cela zadeva precej neprijetna in nihče prav za prav ni nič točnega povedal. Ob sta obljubila, da bodo zvečer zadevo ponovno pretresali in odločili, če bodo izdali dovoljenje svojim skakalcem ali ne. Naj bo že odločba kakršnakoli

najboljši norveški skakalci pridejo

k nam, in če ne bodo imeli dovoljenja svoje zveze za start, bodo pa

skakali izven konkurence.

Javili so se namreč iz Curiha in vprašali, če bo kaj v Planici z ozirom na zadnje vesti v raznih evropskih listih. Ko jim je gosp. Gorec telefonično pojasnil celo zadevo, so takoj nadaljevali pot k nam in danes dopoldne jih že lahko pričakujemo. Pred njimi so se javili iz Curiha

tudi Poljaki, ki bodo tudi že danes v Planici. Oglasil se je tudi Sigmund Ruud, ki je izjavil, da v slučaju, če jim zveza ne izda startnega dovoljenja, bo pa prišel k nam po službenih opravkih in bo seveda skakal izven konkurence. Njegov brat Birger se nahaja točeno v Garmisch-Partenkirchenu in ko bo zvedel, kdo vse bo skakal, ni verjetno, da bo dopustil, da bi brez njega postavljali nove rekorde.

Izgleda, da se bo lanski dan v nedeljo ponovil v Planici, morda še več, saj bodo skakalci še bolj kompletni ko lani. Le JZSZ ima radi takih neprilic čez glavo dela in stroškov, kajti gener. tajnik g. Gorec je za dva pogovora z Norveško plačal samos 3.500 Din.

★

Za večje mednarodne skakalne tekme v Planici so sedaj prijavljeni sledeči tekmovalci:

AVSTRIJA: Galtner, Hauser, Krallinger, Küstner, Bradl, Markus Maier, Steinwender, Reinhard, Wieser, Weissbacher, Gustav Maier, Ludescher, Höll, Schroll, Knobloch, Pfundner, Bernhard Maier, Profanter, Schmidt, Eder, Delle Karthe, Stale.

NORVEŠKA: Birger in Sigmund Ruud, Gutormsen, Sigmund, Per Johnson, Raymond Sörensen, Olaf Ulland, Sverre Larsen, Urdahl, Reidar Andersen, Einstein Raabe, Farup Fritz.

POLJSKA: Bronislav Czech, Andrej Maruszarz, Izidor Lusek.

SVICA: Walter Kuster.

Kaj bo z našimi nogometnimi sodniki

Vse naše sportno občinstvo je napeto pričakovalo izida letošnje redne glavne skupščine JNZ, ki je imela razvisti najnovejšo situacijo, ki je nastala v nogometu po raznih intervencijah MZEVN v letu 1934. Toda naše nade so se niso uresničile, kajti letošnja glavna skupščina je ta kaos le še povečala s tem, da je vrgla z dnevnega reda vprašanje o izpraznitvi pravil in je obravnavala le najdelikatnejše, to je sodniško vprašanje. V takih atmosferi je zbor nogometnih sodnikov sklical konferenco zastopnikov posameznih sekcij, ki so se soglasno izjavili za popolno avtonomijo, ki je edina more biti porok za strogo objektivnost, ki je pri vršenju te funkcije nogometnega sodnika bistveno potrebna.

Ko se je naslednji dan vršila glavna skupščina JNZ, je bila v razmerju 202:15 izbrana nova uprava. Zbor sodnikov je sklenil predložiti skupščini JNZ osnutek novih pravil, ki so predvidevala popolno samostojnost sodnikov v tehničnih kakor tudi administrativnem delu. Za primer, da bi njihov predlog ne bil sprejet, so sklenili zbor razpustiti in organizirati nov zbor neodvisnih nogometnih sodnikov, ki bo držal vse kadej v strogi pripravljenosti, da ga stavi na razpolago JNZ, če bi ta kasneje uvidela, kako nemogoč položaj si je ustvarila z ukinitvijo sodniške avtonomije.

Tako je prišlo do glavne skupščine JNZ 24. februarja in vse naše nade, da bo naš vrhovni nogometni forum razbistril situacijo, so šle po vodi, kajti že napačno, kako so se vodili delegati napram zastopnikom JNZ, je dal slutiti, da se ne obeta našim sodnikom nič dobrega. Toda skleni skupščine so presenetili celo največje pesimiste. Tako je bilo nenkrat vrženo z dnevnega reda najvažnejše vprašanje: sprememba pravil. Sklenili pa so, da bodo od vseh predlaganih sprememb reševali le sodniško vprašanje, torej izjema, ki ni obetala ničesar dobrega, to pa še ni vse. To vprašanje so odlagali od ure do ure, tako, da so posamezni delegati že zapustili zbor. Šele okrog 4 zjutraj je prišlo na dnevni red sodniško vprašanje. Skupščina pa je stavila dobro makiiran predlog, naj se osnujejo sodniški odbori pri zvezi, oziroma podzvezah, seveda pa bodo zaenkrat one imenovali odbore, kasneje pa jih bodo volili delegati klubov na rednih skupščinah; z drugimi besedami povedano: sodniki naj pridejo popolnoma pod vpliv klubov, kajti če ne bodo detali tako, kakor nim prija, jih prihodnje ne bodo več volili, vse dotlej, dokler se ne bo izkristaliziral odbor, ki bo pripravljen podrediti se vplivom posameznih režijskih klubov. Tako naj bi bil zadan smrtni smek objektivnemu delu naših sodnikov, nogometni rezultati pa naj bi postali ne več delo mošt, nego delo slučajno na krmlju stojiščih voditeljev, eksponentov nekaterih klubov. Ko je bilo to vprašanje rečeno, so smatrali gospodje, da se za potrebno sklenilo, da razpuste sedanjo JNZ in da se osnujejo sodniški odbori pri zvezi, oziroma podzvezah. Razmerje glasov je bilo 313:131.

Tako je letošnja skupščina na mah podrla vse to, kar so nesebični sportni delavci v sodniški organizaciji gradili 15 let. Imena naših odličnih sodnikov: Fa. Briz, Joksič, Podubsky, Rosenfeld, Pandaković itd. naj zginejo z naših igrišč, undomeste pa naj jih tisti, ki so ostali zvesti zvezi najraje iz materialnih razlogov.

In zopet se je izkazala zgledna organizacija naših sodnikov. Enočnost, kakor en mošt, so vstopili v nov

Poljakov, Avstrijeev bo skakalo 24. Elita bo dne že v Planici.

OSKOSLOVSKA: Vrana, Simontek, Barton, Kadavy, Steinmüller.

JUGOSLAVIJA: Palmer, Samel, Baebler, Novšak, Pribošek, Beve, Decman, Klančnik, Jakopić.

Poljaki prispejo v Planico danes zjutraj skupno s štirimi Norvežani (Gutormsen, Andersen, Sörensen, Farup). Čehoslovski pridejo jutri, prav tako Avstriji, danes pridejo ostali Norvežani v petek.

Navodila za posetnike

VSTOPNINA K TEKMAM

Radi ogromnih stroškov, s katerimi je združena taka prireditev, je določena za tekme enotna vstopnina Din 20 za osebo. Za mladino do 14. leta velja vstopnina polovljena, enake vstopnice bodo tudi za dijake, vendarle proti plačilu knjižice. Za znižano vstopnico bo posetnik v Planici poseben blagajnik, ter se bodo izdajale vstopnice samo tainkaj tik pred vstopom na prireditveni prostor.

VOZNI LISTI

Da ne bo nikakega nesporazuma, opozarjamo ponovno, da velja za zvezne vlakove, to so po zvezi naročeni vlaki, namesto voznega listka za vse potnike, ki vstopijo na postajah Ljubljana, Maribor, Celje, Trbovlje, Škofja Loka, Kranj, izkaznice, ki jih posetniki Planice kupijo pri "Putniku" ali v trgovinah v Ljubljani se bodo te izkaznice prodajale tudi po ure pred odhodom vlaka na glavni postaji pri blagajni. V Korozi bi prišel prekasno, ter ne bi mogel kupiti te izkaznice, lahko vstopi v vlak brez izkaznice, kjer bo dobil brez doplačila nameravano izkaznico.

Potniki, ki bodo vstopili na postajah od proge, po kateri vozijo zvezni vlaki (posebni vlaki), knjižico na železniški postaji naveden voznik listek od vstopne postaje do Planice brez izkaznice. V vlakcu bodo dobili ta voznik listek zamenjan z zvezno izkaznico. Potniki pa, ki bi prišli iz stranskih prog ter se priključili na poseben vlak, to so predvsem potniki iz dolgejših prog, vrhnjske, kamniške, trziske in drugih, knjižico na vstopni postaji direktni voznik listek od dolžnega kraja do Planice, obenem pa tako zvano rumeno izkaznico, ki jo izdaja železnica, upravnica za 5 Din, ki upravičuje do brezplačne vožnje nazaj z vozilom listkom, ki je veljal za Planico. Franko morajo vsi potniki, ki se vozijo z rednimi vlaki, kupiti voznik listek do Planice in rumeno legitimacijo za 5 Din, ker jih ta upravičuje do brezplačne povratka. — Znižana vožnja je veljavna od 15. do 20. marca.

POVRATEK

Vsi potniki, ki potujejo z zveznim vlakom v Planico, se morajo vrniti samo z istim vlakom zopet nazaj. Vozni listki za uporabo drugega vlaka ne veljajo. Pazite: Kdor bo prišel v Planico z zveznim vlakom I. ali II. ali III., se mora vrniti z vlakom I., II., oziroma III. Oni, ki pridejo v Planico z rednim vlakom, pa samo z rednim vlakom.

V zagrebški, mariborski vlak potniki iz ostalih krajev, razen krajev vzhodno od Ljubljane, ne bodo smeli vstopati, oziroma bodo morali plačati celo vožnino za povratek, ako se poslužijo neuravnega vlaka.

AVTOMOBILSKI PROMET

Potniki Planice, ki bodo prišli z osebnimi avtomobili ali avtobusi, kupijo v Planici vstopnico k tekmi. V Planici bo poslovalo 20 blagajni, tako, da se bo lahko ves promet gladko razvijal. Cesta do vasi Rateč je avtomobilom brez verig lahko dostopna.

SKAKALNICA V PLANICI

Ves prostor leva od železniške proge se smatra kot prireditveni prostor. Na tem prostoru morajo imeti vsi posetniki vstopnice, ne glede na to, od kje in zakaj so prišli v Planico.

Za prehrano posetnikov bo postavila trdnja Slanič v Planici več bifejev, kjer bodo dobili posetniki za zmerno ceno tople in mirne mesnine in čaj. Poleg tega bo desno od železnice v vasi in pred vasio postavili več bifejev raznih vrst, ki bodo oskrbeli, da bodo mogli posetniki dobiti potrebno prehrano. Samostojni se bodo lahko po končanih tekмах razdelili na Podkoren in Kranjsko goro, do kamor je len smučki izlet. Skakalnica sama je razširjena, smreke od strani so posekane, tako, da je podan pregled skakalnice tudi, ako bi prisostvovalo tekma 25.000 gledalcev, češar pa v Planici letos še ni pričakovati.

Zbor neodvisnih nogometnih sodnikov, katerega hočejo vzdrževati iz lastnih sredstev, in čakati, da jih zveza pozove na delo. Od 600 članov bivše ZNS jih je uskočilo borih 25. Na področju ljubljanske sekcije se ni stvil LNP dosežaj nabeđen na razpolago, pristop med neodvisne pa je odklonil le eden.

Ni še minilo 14 dni, pa se že kažejo posledice tega neupremljenega sklepa zvezne skupščine. Zveza je stavila sodnikom ultimatum, naj se predajo do 13. marca, sicer prenehajo biti člani JNZ. Podzveze naj v nasprotnem primeru osnujejo sodniške odbore iz uskokov, katerih glavna naloga naj bo, čimprej zbrati vse ljudi, ki hočejo delati izpit za nogometnega sodnika, in sicer brez taks. To ni zdravilo. Spominimo se minule sezone, kako težko stališče so imeli naši rutinizirani sodniki v prvenstvenih tekmah, sedaj naj na podljo najtežje tekme ljudje, ki bodo kar na hitro prestali izpite. Ali more biti rezultat enosmjerne priprave identičen 15 letnemu teoretičnemu in praktičnemu delu? Nogometna pravila niso lahka. To se bo bridko maščevalo že pri drugo razrednih borbah, da ne govorimo o liga-tekma. Ali naj zopet kličemo sodnike iz inozemstva in jim plačujemo 3000 do 5000 Din?

Treba je ukloniti klubske interese pravih sportnih. Če sodniki zahtevajo avtonomijo, naj jo dobi! Saj je zahtevalo le zato, da bodo mogli neodvisno in objektivno vršiti svoje težko in odgovorno nalogo.

Spominimo se dogovora pred letom 1926, ko je bila sodniška avtonomija preči poročena. Tekme za državno prvenstvo so se vršile takrat po daleko bolj zanesljivem in sistemskem, kjer je vsaka izgovljena tekma izločila premaganece iz nadaljnega tekmovalstva. In če pogledamo zvezne arhive, vidimo, da v teh letih ni bilo skrajne nobenega protesta. Vzoredno kakor so jemali sodnikom avtonomijo, so rasti protesti in neradi. Dejstva so torej tu. Nemogoči so sodniki, ki jih gledamo zadnje nedelje na naših igriščih.

Naj merodajni čimtelji avidijsko fatalno pogreško, ki so jo zagrešili v svoji klubski neuvredljivosti in naj dajo našim sodnikom polno zadoščenje! Slovenske klubove pa, ki so dali svoje poverilnosti v to roko, vprašamo, ali sočislajo s takim rešenjem sodniškega vprašanja? Prevenstvo je pred vratmi: rešite, kar se rešiti da! V. P.

Medklubska smučarska tekma

SK Ilirije

SK Ilirija priredi dne 19. t. m. v Planici medklubska tekmo v tekmy za seniorje in juniorje nad 18 let stare na 16 km, za mlajšje na 7 km in za dame na 5 km. — Start je ob 10 pred zrak. V soboto, nedeljo, cilj na istem mestu. Prijave sprejema smuč. sekcija Ilirije do 17. marca popoldne v kavarni Evropa, naknadne prijave pa eno uro pred startom v smučarskem domu Ilirije. Razpisni rezultat bo objavljen takoj po tekmi. Prva dva v vsaki kategoriji prejmeta diplomu. — Istosčasno izvele SK Ilirija svoje klubsko prvenstvo.

★

Službene objave ljubljanske podzveze JZSZ. Redna seja u. o. bo dreči ob 18.30 v danskem salonu kavne Emona. Radi nedeljskega country teka za podzvezno prvenstvo naj se sigurno udeležijo seje tudi tehnični referent za lahke atletiko. — TKD Atena in njene članice, ki so si pri lanskem country teku za podzvezno prvenstvo priborile pokal, odnosno plakete, se pozivajo ponovno, da oddajo iste pri današnji seji u. o. — Tajnik.

SK Slaga, lahkoatletika sekcija. Danes popoldne od 4 ure teka na vse country tekače. — Na Voglu je zapelj 10 pred zrak. V zadnjih dneh je zapelj 70 cm novega oršila, tako, da se zalije vse kotanje. Vsa pokrajina undi idealni teren za smučanje.

Gospodarstvo

Naš denarni trg

Prejeli smo pravkar prvo mesečno poročilo naše Narodne banke za januar 1935. Iz poročila posnemamo o položaju na denarnem trgu te podatke:

Hranilne vloge

Dne 1. januarja 1935 so znašale hranilne vloge v vsej državi 9.945 milj. Din v primeri s 9.780 milj. Din dne 1. decembra 1934. To pomeni dvig vlog za 165 milj. Din, toda ta dvig je pripisovati skoro izključno obrestim. Tudi od 1. decembra 1933 na 1. januar 1934 so se hranilne vloge dvignile za 177 milj. Din, večji prirastek je tedaj pripisovati večji svoti kapitala, za katero so bile pristete obresti. Primerjava stanja dne 1. januarja 1935 s stanjem 1. januarja 1934 pa nam kaže dvig vlog za 106 milj. Din. Razvoj nam kaže tale tabela (v milj. Din):

	Poslta in DHB	20 vel. bank	ost. zav.
konec 1932	1.194	3.578	5.112
konec 1933	1.435	3.251	5.150
konec 1934	1.750	3.176	5.019

Ta tabela nam kaže, da so zadnjih letih narasle same vloge pri Posltni hranilnici in Državni hipotekarni banki, povsod drugod pa so padle. Iz majhnega padca vlog pa tudi še ne smemo sklepati, da je obtok denarja iz denarnih zavodov ponehal. Ta obtok traja dalje, je pa majhen in manjši kot prejšnja leta, zato, ker je lani naraslo šte-

vilo zavodov pod zaščito in pri teh so naravno izplačila vlog majhna, celo minimalna. Vse te številke nam ponovno dokazujejo, kako ne pridemo naprej v tako važnem vprašanju, kot je ravno vprašanje mobilizacije naših denarnih zavodov in s tem vsoga kreditnega gospodarstva.

V zvezi s to statistiko so tudi poučni podatki o stanju 20 največjih bank v državi, od katerih pa se velik del nahaja pod zaščito. Njih vloge so v decembru radi pripisa obresti narasle od 3.161 na 3.176 milj. Din, toda tako majhen dvig dokazuje ravno, da so se morale ta mesece vloge znatno zmanjšati. Glavne postavke teh 20 bank so znašale decembra 1934 (v okrepajih podatki za december 1933): gotovina in žiro 276 (344) milj., posojila 4.641 (5.015) milj. in vloge 3.176 (3.251) milj. Din.

Pri posojilih je opaziti, da so se v decembru lani zmanjšala od 4.786 na 4.641 milj. Ker je malo verjetno, da so se posojila zmanjšala toliko radi odplačil, sklepamo, da je to zmanjšanje nastalo predvsem radi odpisov, ki so bili zadnja leta prav znatni in se odpisi ponavadi izvršujejo onega dne, ko se sestavlja bilanca.

Likvidnost 20 velikih bank je bila v teku leta slaba, saj je v nekaterih mesecih pri res nekoliko zmanjšanem stanju vlog znašalo stanje blagajne avgusta in novembra komaj 20 milj. Din. Najvišje stanje blagajne je bilo zabeleženo v januarju 1934 z 283 milj. Din.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke za 8. marec kaže tale stanje banke (Vse v milj. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 28. februar):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.134,8 (+ 8,6), zlato v inozemstvu 127,9 (+ 6,5), valute 0,19 (+ 0,14), devize 42,0 (+ 12,97), skupno podlaga 1.304,0 (+15,18), devize izven podlage 141,1 (+ 6,56), kovani denar 229,6 (+ 26,16), posojila: menična 1.503,06 (+ 5,36), na vredn. papirje 259,8 (+ 0,27), efekti fondov 108,9 (+ 2,4), razna aktiva 318,0 (+ 4,64).

Pasiva: bankovec v obtoku 4.351,75 (+ 29,53), drž. terjatve 4,6 (+ 0,2), žirovni računi 546,2 (+ 28,7), razni računi 684,2 (+ 23,0), skupno obveznosti po vidu 1.235,0 (+ 5,8), obveznosti z rokom 276,35 (+ 1,75), razna pasiva 214,46 (+23,98).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 5.586,74 (+ 43,73), skupno kritje s primom 1.675,67 (+ 19,5) ali 29,99 (29,77) %, od tega samo v zlatu 458,24 (+ 11,0) milj. ali 26,10 (26,01) %.

Iz priučnega izkaza je razvidno nadaljno povečanje podlage, pa tudi deviz izven podlage. Pa da v oči zmanjšanje posojil, ki so se v dosedanjih od srede januarja vedno povečavala. Sicer zmanjšanje ni znatno, vendar znatno. Med obveznostmi po vidu je zabeležiti zmanjšanje žirovni računov ter povečanje raznih računov. V celoti obveznosti po vidu ne izkazujejo znatnih izprememb kakor tudi ne obveznosti z rokom.

Trgovska samopomoč v Mariboru

Maribor, 11. marca.

Včeraj se je vršil občini zbor trgovske samopomoči, reg. pom. blagajne v Mariboru. Člani se delijo v dve skupini. V prvi je bilo začetkom leta 1934 skupaj 306 članov, koncem leta pa 572; v drugi skupini je bilo začetkom leta 1934 skupaj 341 članov, koncem leta pa 464. Število članov je poraslo torej tekom leta 1934 v obeh skupinah za 271. Umrlo je tekom leta 20 članov, črtanih je bilo 47 članov, izstopilo pa je 15 članov. Za vse umrle člane je izplačala uprava Trgovske samopomoči po pravih določbah podpore brez vsakega zavlačevanja in so šli tudi denarni zavodi v polni meri na roke pri izplačevanju oziroma dvigu posmrtnin. Ta posmrtnina znaša v I. skupini okrog 14.000, v II. skupini pa okrog 11.000, torej zelo lepo vsoto. Trgovska samopomoč je ena največjih tovrstnih organizacij. Letno pride na enega člana povprečno 200 Din, ki jih mora plačati kot prispevek. Banska uprava je zahtevala deloma samo nekatere spremembe pravil, ki so pa manjšega pomena, deloma pa je banka uprava odobrila predlagane nekatere spremembe.

Iz blagajniškega poročila je razvidno, da so znašali dohodki pri podpornem skladu Din 241.354, izdatki pa Din 162.650. — Dohodki rezervnega sklada znašajo Din 106.068. — Pri upravnem skladu znašajo dohodki Din 30.983, izdatki pa Din 30.983. —

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Vilko Weigl, za podpredsednika pa Karl Jančič. Tajnik je Fr. Znidarčič; vsi iz Maribora.

Največja pristanišča na svetu

Po hamburški reviji WirtschaftsDienst posnemamo o prometu v največjih svetovnih pristaniščih tele podatke o tonazi prispelih ladij v milij. netegre, ton leta 1934 (v oklepajih pa so navedeni podatki za 1933): New York 25.18 (24,6), London 21,7 (21,07), Hamburg 18,5 (17,8), Rotterdam 17,93 (15,3), Sangaj 17,8 (17,7), Antwerpen 17,3 (17,7), Kobe 15,65 (14,77), Liverpool 14,1 (13,67), Marseille 13,35 (13,0), Dairen 13,2 (12,6), Lizbona 12,54 (11,5), Napulj 12,07 (10,9), Genova 11,3 (11,0), Jokohama 10,9 (10,54), Southampton 10,35 (13,43), Sydney 10,0 (9,44), Buenos Aires 9,5 (9,25), Bremen 8,04 (7,36), Le Havre 7,4 (8,65), Trst 5,6 (5,36), Kopenhagen 4,9 (4,74), Amsterdam 4,64 (4,63), Oslo 4,6 (4,76), Gdansk 4,2 (3,74), Carigrad 4,06 (3,74), Göteborg 3,74 (3,5), Odansk 3,2 (2,77), Stettin 2,65 (2,2), Emden 2,45 (2,0), Riga 0,95 (0,92), Leningrad 0,35 (0,4) milj. ton. Seveda ta lista ni popolna, ker ne obsega pristanišč raznih važnih držav, je pa merodajna za vrstni red vseh onih pristanišč na svetu, ki imajo do 10 milj. ton uvoznega prometa.

Okolice izgleda, kakor da bi bila nastopila nova zima. Na Voglu se vrši smuč, tečaj pod vodstvom Sklasko-tekmovalca, ki se bo pričel 21. marec, nadleževal pa zopet s 1. aprilom, kar se med tem časom vrši učiteljski hanoivinski tečaj. V tem času bo dom popolnoma zaseden, vsled česar naj vsi reflektantje obiščejo Vogel pred tem terminom. Predhodne prijave za sedanji smučarski tečaj niso potrebne. Vse podrobnosti pri Putniku — nebotičnik.

VREMENSKO POROČILO JZSZ in SPD

Rateč-Planica, Kranjska goraz — 8, jasno, mirno, smuka dobra.

Pokljuka: — 8, oblačno, 140 cm pršiša na stari podlagi, smuka idealna. Skakalnica neuporabna.

Kofe: — 8, na 190 cm podlagi 10 cm suhega snega. Smuka idealna.

Koba Slalom kluba 34, Gorjuše: na 90 cm podlagi 15 cm pršiša.

Hodajnska planina na Jelovci: na 190 cm podlagi 15 cm pršiša.

Občni zbor Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani ne bo 16. t. m., kot je bilo pomotoma javljeno, ampak že 15. t. m., na kar opozarjamo člane.

Zavod za pospeševanje obrti bo osnovala po vzgledu ljubljanske in zagrebške zbornice novosadska trgovinska, industrijska in obrtna zbornica. Pravilnik za poslovanje zavoda je ministrstvo trgovine in industrije že odobrilo.

Naš promet v januarju 1935. Število natovorenih vagonov je znašalo v januarju letos 90.000 (v decembru 1934 111.000 in v januarju 1934 99 tisoč).

Promet naših borz. V januarju 1935 je dosegel efektivni promet na naših borzah izredno veliko vsoto 73 milj. Din (decembra 1934 32 in januarja 1934 46 milj. Din). Ta velik promet je pripisovati živahnosti na trgu državnih papirjev, ki pa je že ponehala. Promet v devizah in valutah je znašal januarja letos 116 (decembra 1934 123 in januarja 1934 90) milj. Din.

Brazilijski dobi posojilo na Japonskem. Kakor poročajo iz Rio de Janeira, bo dobila Brazilijska v Tokiu veliko posojilo v znesku 100 milj. dolarjev po 5 odstotkov, katero bo porabila za najrazličnejše namene.

Potnajstletni gospodarski načrt na Portugalskem. Portugalska vlada je izdelala načrt za gospodarsko obnovo dežele, načrt je že dobil zakonsko moč. V načrtu je določenih za investicije 6500 milijonov eskudov za naslednja leta. V načrtu so nova oborožitev armade in mornarice, zgraditev brzojavnih in telefonskih zvez, elektrifikacija mest, zgradba pristanišč in navodnjevalne naprave.

Borzo

Dne 12. marca 1935.

Denar

V današnjem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Berlina in Curiha, popustil je Amsterdam, narasli so pa Bruselj, London, Newyork, Pariz, Praga in Trst.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na zagrebški borzi popustil na 8,54—8,64, na belgrajski pa na 8,55—8,65. Grški boni so notirali v Zagrebu 29,75 blago, v Belgradu pa 29,85 blago. Angleški funt se je na zagrebški borzi uvrstil na 222,90—223,90, na belgrajski pa na 222,95—224,55. Španska pezeta v Zagrebu 5,35 blago, v Belgradu 5,45 blago.

Ljubljana. Amsterdam 1923,86—1928,46, Berlin 1790,05—1773,92, Bruselj 1024,02—1029,00, Curih 1424,22—1431,29, London 206,84 208,90, Newyork 4315,38—4351,70, Pariz 289,49—290,93, Praga 183,54—184,65, Trst 364,67—367,75.

Promet na zagrebški borzi 289.091. — Din. Curih. Bel

Adler

Hudson - Essex TERRAPLANE • kvalitetni avto • GL. ZAST.

O. ŽUŽEK
LJUBLJANA
TAVCARJEVA 11NARODNO
GLEDALIŠČE
V LJUBLJANI

DRAMA — Začetek ob 20
Sreda, 13. marca: *Sluga dveh gospodov*, Red B.
Četrtek, 14. marca: *Francesca da Rimini*, Premiera. C.

OPERA — Začetek ob 20
Sreda, 13. marca: *Zdaj vam eno zaigram*, Red Sreda.
Četrtek, 14. marca: *Francesca da Rimini*, Premiera. C.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 13. marca: *Zavrtina*, Red B.
Četrtek, 14. marca: *Blodni ognji*, Premiera. Red B.

PTUJSKO GLEDALIŠČE
Petek, 15. marca ob 20: *Stambulska roža*, Gostovanje
Narodnega gledališča iz Maribora.

Naznanila

Ljubljano

1. *Spored koncerta bolgarskega pevkega zbora* »Rodina« iz Sofije ima tri dele: V prvem delu zapiše zbor dva zboru nabožnega značaja, in sicer Oče naš od Kedrova in starobolgarski napjev Kerubinska od Ljovskega. Zatem sledijo same bolgarske narodne pesmi v priredbi znamenitega bolgarskega skladatelja Dobri Hristova. Le ena izmed njih je skladba Stajnova in to najbolj popularna bolgarska pesem: Što mi je mило, ki jo znajo tudi naši Matičarji in so jo že večkrat zapeli po svojem povratku z Bolgarske. Tudi drugi del začne s starobolgarskim napjevom: Tebi pojem. To je zahvalna pesem, ki jo je priredil skladatelj Komanejski. Nato pa zapiše še drug nabožni zbor od Arhangelskega: Premišljajte strašni dan. Sledi zopet cela vrsta narodnih pesmi skladateljev Stajnova, Manolova, Pipkova in Ljudmila Prokopova. V tretjem delu pa začne rusko narodno Barinjo in Gotovčev zbor Jarlovanka za teletom v priredbi za moški zbor. Ta izredno efektivni mešani zbor (original) je ponovno že naša Glasbena Matica. Dirigent zbora je kapelnik sovjake narodne opere Asen Najdenov. Koncert bo velik umetniški dogodek. Spoznali bomo bolgarsko zborovo pesem, predvsem prekrasno narodno pesem, način bolgarskega petja in zdrave, sveže bolgarske glasove. Zato vabimo vse na koncert v uniojsko dvorano, ki bo v petek, 15. marca ob 20. Cene običajne koncertne.

1. *Pevski zbor Glasbene Matice* ima drevi ob 20. važno pevsko vajo. Pevski odbor prosi vse člane, da se te vaje sigurno udeležijo.

1. *Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva na Viču* priredi v četrtek, 14. marca ob 19. v narodni holi predavanje o gojenju sobnih rastlin in cvetice trajne na vrtni.

1. *Slovensko stenografsko društvo* priredi drevi ob 8 na dr. trgovski akademiji predavanje: *Novejši smeri v stenografiji*. Predaval bo prof. dr. Blaž Sečelj. K zanimivemu predavanju ste vabljeni vsi, ki se zanimajo za razvoj in bodočnost stenografije.

1. *O sadnih gozdnih in škodljivcih* ter o sredstvih za zatiranje bo predaval drevi ob 19 v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi g. nadzornik Jos. Strečelj pod okriljem podružnice »Sajarskega in vrtnarskega društva« v Ljubljani. Na udeležbo, prosto vstopnine, so vabljeni vsi zainteresirani.

1. *Kino Kodoljevo*. Drevi ob 20 ruski špijanski film »Ko žena ljubi«. Cene znižane.

1. *Nočno službo imajo lekarne*: mr. Leusatek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič.

LJUDSKA UNIVERZA
V LJUBLJANI

Drevi ob 19.15 bo predaval na dr. trgov. akademiji g. prof. Gajzda Franc o filozofskih vprašanjih.

Maribor

m. *Francoski krožek*. G. Albert Lion, pisatelj in predsednik francoske prosvetne lige v Tours, bo predaval v četrtek, 14. marca v dvorani Ljudske univerze o Lafontinu in bo »igral« nekatere njegove basne. Začetek ob 20.15.

m. *Glasbena Matica*. Višek letošnje koncertne sezone obeta biti koncert, ki ga priredi Glasbena Matica drevi v veliki dvorani Unione. Prvič bo izvajala v Mariboru sijajna V. simfonija Čajkovskega, ki ga imenujejo Rusi s pravico svojega Beethovna. Po dolgih letih bomo spet slišali klavirski koncert s spremljevalnim orkestrom. Solistka gospa Magda Rusyeva si je izbrala Griegovega.

Celje

c. *Apologični odsek DMK* ima drevi sestanek. Na dnevnem redu je predavanje: Življenje cerkve v Rimu.

Drugi kraji

Slor. *Konjice*. Dravinska podružnica SPD Slov. Konjice ima svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 18. marca t. l. ob 20 v dvorani Narodnega doma v Slov. Konjicah.

Naše dišastvo

Kongregacija akademikov pri oo. Jezuitih prične drevi ob 19.15 z rednimi sestanki v letnem semestru. Pridite točno in polnoševilno! — Prefekt.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsake beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2.50. Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Slovenec izseljenec

z večletnimi spričevali v poljedelstvu, svinjerstvu, v kurjerstvu in vrtnarstvu — išče službo v kmetijskem obratu. Delal je 6 let kot predelavec na velikih farmah Francije. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Izseljenec kmetijske stroke« št. 2645. (a)

Službodobe

Išče se za takoj

prvovrsten, zelo sposoben rudarski inženier, izvežban zlasti v lignitski stroki. Nastop takoj. Ponudbe s praktičnimi spričevali kakor tudi reference o dosedani praksi — na Publicitas d. d., Zagreb, pod št. 39834. (b)

Diplomiran. magistra

iščem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2693.

Trgovsko pomočnico

sprejemam za trgovino v mešanem blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Solnce« št. 2691. (b)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka Ljubljana Krekov trg 10

Posredujem

denar na hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telefon 38-10. Pismeni odgovor 3 Din. (d)

Bančne vlož. knjižice

kupujemo, prodajamo in dobavljamo kredite na iste najsolidnejše in najhitreje. — Poslovni zavod d. d., Zagreb, Praška ulica 6/II. Tel. int. 38-38. (d)

Glasba

Za mal' d'narja

dost' muzke

plašče gramofone izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo

ELEKTROTON t. 20. 7. pasaja nebotičnika

Klavirji!

Planini!

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrike: Bösendorfer Steinway, Förster Petrol, Höpfl, Stingl original, ki so nesporno najboljši!

(Lahka preizkusa mehanka.) Prodaja jih izključno le sodni izveštenci in vsi učitelji Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta 7, Velikaška ulica vseh glasbenih instrumentov in stran

Stanovanja

Opremljeno sobo

lepo in snažno, oddamo eni ali dvema osebam na Miklošičevi cesti 22B, I. nadst., vrata 17. (s)

Posvetva

Hišo na Bledu

s pekarijo in bufetom prodam ali oddam v najem. Franc Perc, Radovljica. (p)

Posvetvo

3 orale, sadovnjak, vinograd in mlin, ob državni cesti Celje-Maribor — se ugodno proda. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (p)

Weekend hišica

z ograjenim zemljiščem 1100 m², ob Sori — na prodaj. Poizve se v trg. Erjavec, Wolfova ul. 2. p

Pohištvo

Spalnice

moderne (orehove korenine) ter pleskane v najnovejši orehovi imitaciji, in kuhinjske oprave priporočam najceneje Andlovic, Komenskega ulica 34. (s)

Kupimo

Čebelarji!

Vosek kupujem in zamenjavam za satnice. — Fr. Štupica, trg. z železnino, zaloga vseh čebelarstvih potrebščin, poljedelskih strojev in dr. Monopolna zaloga razstreljiv, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1. (k)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Prodamo

Neveste

gospodinj - obrtniki ne zamudite ugodne prilike. Zaradi izpraznitve zaloge odprodajam iz skladišča razno kuhinjsko posodo, orodje itd. po znatno nižjih cenah Stanko Floriančič, železnina. Resljeva cesta št. 3 (poleg Zmajškega mostu). Vhod skozi dvorišče. V račun vzemem tudi hranilne knjižice Kmetijske in ljudske posojilnice ljubljanske. (l)

Posestniki

vrtov!

Nič več vam ni potrebno, da cvetje vsako leto na novo sadite. Perene (trajnice) so najlepši okras vsakega vrta, zdrže zimo brez zaščite ter cveto od leta do leta lepše. Zahtevajte takoj brezplačni ilustrirani cenik vrtnarstva »PERENVRT« vrtni arhitekt

PAVAO UNGAR, Zagreb, Vlaška štev. 85. Izdeluje načrte za moderne vrtove.

VINA

Za težko delo Vam z dobrim vinom postreže

Centralna vinarna
v Ljubljani.

Sveže naflinejše norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Semenski oves,

grahoro,

domačo črno deteljo,

banaško lucerno,

travnja in druga semena

za polje

dobite pri trvdki

FRAN POGAČNIK

d. z o. z. v Ljubljani,

Javna skladišča (Balkan)

Tyrševa (Dunajska) c. 33

Prima šport. suknjiče

po 98 Din, pumparice, modne hlače itd., kupite zelo ugodno pri Preskerju, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. (l)

Sadno drevje

jablane, hruške, češnje, višnje, marelice, breskve, same zlahke sorte, dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3. (l)

Na prost. javni dražbi

v Orlovi ulici 21, ob lžanski cesti, bo v soboto 16. marca od 9 dalje napredaj dobro ohranjeno pohištvo in drugi predmeti. (l)

Nova kovačnica

z orodjem napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2678. (l)

Več voz gnoja

napredaj. — Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 2677. (l)

Razprodaja

Dne 14. t. m. se bo vršila ob 16 popoldne na Miklošičevi cesti št. 34, II. nadstropje, dražba sledečih predmetov: kompletna jedilnica, stojalo za palmo, razne vaze, kozarci, servis za črno kavo, servis za vino, lestenci, karnise z zavesami, razno pohištvo itd. (l)

Zakaj?

dobe inserenti pri »SLOVENCU« izredno veliko ponudb?

Zakaj?

so vsi inserenti zelo zadovoljni z uspehom oglaševanja v SLOVENCU?

Zakaj?

se trgovci in obrtniki ob vsaki priliki tako radi poslužujejo Slovenca za svojo reklamo?

Zato

ker je dnevnik »SLOVENEČ« razširjen po vsej Sloveniji;

Zato

ker ga redno in z velikim zanimanjem čita meščan in deželan;

Zato

ker se vsled tega oglaševanje v Slovincu bogato izplača vsakemu inserentu.

Nas oče, stari oče, gospod

Andrej Gril

poštini zvančnik v pokoji

je danes opoldne ob 1, po dolgi mučni bolezni, umrl. Pogreb bo v četrtek ob pol 3 popoldne od Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti 9, na pokopališču k Sv. Križu. Ljubljana, dne 12. marca 1935.

ZALUJOČI OSTALI

Vsem, ki so poznali njeno blago dušo, sporočamo, da je dne 12. marca Vsemogočni poklical k Sebi našo predobro mamico in staro mamico, gospo

ANO ŠKERBEČEVO

v 79. letu njenega življenja in dobro pripravljeno za pot v večnost — K večnemu počitku jo bomo položili dne 14. marca ob 10. uri popoldne na župnem pokopališču v Podsredi — Drago pokojnico priporočamo vsem v molitve in blagospomin

Podsreda, Zdole, Celje, 12. marca 1935

Rodbine: Škerbečeva, Černogova, Vivodova, Krošljiva, dr. Mlinarjeva

Björnstjerne Björnson:

37

Deklica s Prisoj

»Morala sva z nekaterimi govoriti,« je rekel Thorbjörn.

»No, — ali si govoril ž njimi?«

»Saj sam prav ne vem,« je odgovoril Thorbjörn.

»Hej, ta je pa lepa!« je rekel Sämund in jedel.

Ko je Sämund nehal jesti, je vstal, stopil k oknu in nekaj časa gledal ven. Potem pa se je naglo okrenil in rekel:

»Ti, pojdiva gledat letino!«

Thorbjörn je takoj vstal.

»Ampak — poprej se moraš obleči.«

Thorbjörn, ki je poprej golorok sedel, je snel s stene svoj stari suknjič, ki je visel nad njim.

»Saj menda vidiš, da sem jaz oblekel nedeljski suknjič,« je rekel Sämund.

Thorbjörn je ubogal. Odšla sta iz hiše, prvi oče, za njim sin.

Stopila sta na cesto.

»Ali si bova najprvo ogledala ječmen?« je vprašal Thorbjörn.

»Ne, najprej si ogledava pšenico,« je odgovoril Sämund.

Todaj, ko sta prišla na cesto, je počasi privozil po cesti voz.

»To je Nordhaugov voz,« je omenil Sämund.

»Novoporočena sta,« je odgovoril Thorbjörn.

Pri obeh Jelovcih je voz obstal.

»Tale Marita Nordhaugova je pa res ponosna ženska,« je pošeplil Sämund, kateri je kar strmel vanjo.

Ona je bila naslonjena nazaj na voz, na glavi je imela ruto le ohlapno privezano, druga ruto pa ji je bila ogrnjena čez pleča. Možko je pogledala oba in v njenih krepkih in nežnih potezah ni bilo najmanjše zadrege. Njen mož je bil zelo bled in upadel, v njegovem obličju pa je bilo nekaj milega, kakor pri ljudeh, katere gloda skrita žalost.

»Ali si ogledujeta letino?« je vprašal.

»Da,« je odgovoril Sämund.

»Letos bo dobra.«

»O, dobra — lahko bi bila slabša...«

»Pozno se vračata,« je spregovoril Thorbjörn.

»Trebalo se je bilo poslavljati od mnogoterih znancev,« je odgovoril mladi zakonec.

»Kako — ali pojdeš na potovanje?«

»Kajpada pojdem...«

»Pojdeš daleč?«

»O, — precej daleč.«

»Kam neki?«

»V Ameriko.«

»V Ameriko!« sta hkrati zaklicala oče in sin.

»Pa si se komaj poročil!« je dodal Sämund.

Mož se je nasmehnil:

»Ko se je lisjak ujel v past, je dejal: mislim, da bom radi svoje noge kar tukaj ostal.«

Marita je najprvo njega in potem onadva resno pogledala: rahlo je zardela, vendar ni trenila z očesom.

»Tvoja žena pojde seveda tudi s teboj?« je vprašal Sämund.

»Nak, ne pojde.«

»V Ameriko!« je rekel Sämund, ki je čutil, da bi ne bilo prilično, ko bi sedelje pogovor zastal.

»Seveda,« je rekel mladi zakonec.

»Ampak Nordhaug je krasna kmetija,« je menil Sämund.

»Preveč nas je,« je odgovoril oni.

Njegova žena ga je zopet pogledala.

»Drug drugemu smo v napotje,« je pristavil.

»No, srečno potuj,« je rekel Sämund in mu stisnil roko. »Naj ti Bog podeli tisto, kar iščeš.«

Thorbjörn je svojemu nekdanjemu sošolcu pogledal v oči.

»Preden pojdeš, bi rad s teboj govoril,« je rekel.

»Človeku dobro de, če se more s kom pomeniti,« je odgovoril oni in z bičevnikom brskal po dnu voza.

»Pridi nas obiskat,« je spregovorila Marita.

Thorbjörn in Sämund sta se začudeno spogledala; pozabila sta namreč, da ima Marita tako mehak glas.

Voz se je počasi odpeljal. Redek oblak prahu se je vil okrog nju. Polna svetloba popoldanskega solca ju je obsevala. Njena svileni ruta se je veselo odražala od njegove temne obleke. — Pripeljala sta se do griča. In za gričem je kmalu izginila mlada dvojica.

Oče in sin sta dolgo kar molče hodila.

»Slutim, da se dolgo ne bo vrnil,« je končno spregovoril Thorbjörn.

»Saj je tudi najbolje tako,« je menil Sämund, »če človek svoje sreče ne najde doma.« Zopet sta molče stopala.

»Saj je pšenica že za nama,« je rekel Thorbjörn.

»Ogledala si jo bova nazaj grede.«

Hodila sta kar naprej. Thorbjörn ni maral vprašati, kam gresta; zakaj mejnike jelovske kmetije sta že